

Nr 6.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1951/52 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:tt under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1951) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:tt att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet företaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för departementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 533 600 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 545 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i fråga om personalförteckningen att däri uppföras två byråchefstjänster i Cr 10 och att en ordinarie förste kansli-sekreterartjänst överföres till övergångsstat. Då samtidigt anslagsposten till icke-ordinarie personal kan minskas med ett belopp av 15 000 kronor, motsvarande en för statssekreteraravdelningen avsedd arvodestjänst, skulle organisationsändringen totalt medföra en anslagsökning av ca 5 400 kronor.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärningen av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skulle departementets icke-ordinariepost minskas med 14 800 kronor.

Slutligen föreslås mindre justeringar av ordinarie- och icke-ordinarie-posterna samt posten till rörligt tillägg.

Utskottet har intet att erinra mot att kommunikationsdepartementets personalorganisation fr. o. m. nästa budgetår förstärkes med två tjänster såsom

byråchef i lönegraden Cr 10. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet *dels* uppföra två byråchefstjänster i Cr 10 *dels ock* till övergångsstat överföra en förste kansli-sekreterartjänst i Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	281 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	174 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	51 000
	<hr/>
	Summa kronor 533 600

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 533 600 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 45 500 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—7) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, *dels ock* till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 090 000 kronor, varav 2 045 000 kronor att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 4 151 200 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår i fråga om personalförteckningen att styrelsens konstruktionsbyrå förstärkes med en byråingenjör i Ce 27, att — i enlighet med de riktlinjer, som framlagts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor angående personalorganisationen och löneställningen vid vissa

maskinanläggningar inom allmänna civilförvaltningen — en befattning som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 förändras till en maskinisttjänst i Ca 13 och en eldartzjänst uppflyttas från Ce 9 till Ce 10, samt att enligt grunderna för den reglerade befordringsgången ytterligare 10 kontorsbiträdestjänster uppföras i förteckningen.

Utöver de anslagsändringar som följa av nu nämnda förslag hemställas om erforderliga medel för en ingenjör i högst Ce 19 och ett ritbiträde i högst Ce 10 på konstruktionsbyrån samt för en tjänst som förste byråsekreterare i Cg 27 på ombudsmannaexpeditionen i stället för en byråsekreterartjänst i 24:e lönegraden. Vidare fordras på grund av löneklassförändringar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång ökning av icke-ordinarieposten med 21 200 kronor och ordinarieposten med 6 200 kronor. Enligt grunderna för den allmänna nedskärningen av statsmyndigheternas avlöningsanslag skulle icke-ordinarieposten minskas med 111 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen dels uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 1 byråingenjörstjänst i Ce 27, 1 maskinisttjänst i Ca 13 och 10 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels avföra 1 tjänst såsom värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 1 510 000	
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 139 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	437 000
	Summa kronor 4 090 000

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 090 000 kronor, varav 2 045 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 7 och 8), som innebär ökad medelsanvisning för nästa budgetår med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 854 000 kronor, varav 427 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 8—13) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Vägförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 10 981 000 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår, att medel beräknas för viss ökning av personalen för projekteringsverksamheten, nämligen med belopp motsvarande lönerna till en ingenjör i högst Ce 24, två ingenjörer i högst Ce 19 och en vägmästare i Ce 17. Icke-ordinarieposten skulle i anledning härav ökas med 32 000 kronor.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t en justering av löneställningen för vägmästar- och övervägmästarpersonalen. I avbidan på tjänsteförteckningskommitténs prövning av frågan förordas en provisorisk löneförbättring i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag. Detta innebär, att till envar vägmästare eller övervägmästare skall utgå ett lönetillägg av 50 kronor per månad, varå rörligt tillägg icke skall beräknas. För tjänstemän, som på grund av tidigare beslut uppbära personligt lönetillägg, skall dock det provisoriska lönetillägget reduceras i motsvarande mån. Den nu föreslagna löneförbättringen kräver en ökning av ordinarieposten med 145 000 kronor och av icke-ordinarieposten med 84 000 kronor.

För löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång erfordras en ökning av ordinarieposten med 10 000 kronor och av icke-ordinarieposten med 63 000 kronor.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärningen av statsmyndigheternas avlöningsanslag föreslås slutligen en sänkning av icke-ordinarieposten med 294 000 kronor.

De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med ca 21 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag om provisorisk löneförbättring för vägmästar- och övervägmästarpersonalen finner utskottet väl motiverat. Ej heller i övrigt har vad departementschefen under förevarande punkt anfört och förordat givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 255 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 590 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 155 000
	Summa kronor 11 000 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Vägförvaltningarna: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 13—15) föreslagit riksdagen att till *Vägförvaltningarna*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 631 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 351 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att följande anslagsposter höjas, nämligen sjukvård m. m. med 20 000 kronor, reseersättningar med 100 000 kronor, bränsle, lyse och vatten med 5 000 kronor, övriga expenser med 5 000 kronor samt underhåll och drift av tjänstebilar med 150 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Vägförvaltningarna*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 631 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 15), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 15), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

9:o) **Allmän översikt över beräkningen av väganlagen för budgetåret 1951/52.** Före behandlingen av de olika anslagen till vägunderhåll och

vägbyggnader har Kungl. Maj:t (punkt 9, s. 16—25) lämnat en översikt över beräkningen av vägenslagen för budgetåret 1951/52.

Såsom närmare framgår av 1950 års statsverksproposition (jfr Bihang till bilaga 26) har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt ett långtidsprogram för det statliga vägnätets upprustning, enligt vilket de årliga investeringsutgifterna för en 20-årsperiod framåt beräknats behöva ökas till ca 225 miljoner kronor. Jämfört med nuvarande investeringsnivå innebär detta program en utgiftsökning för 20-årsperioden av sammanlagt mer än 2 miljarder kronor.

I sina petita för budgetåret 1951/52 (skr. ³¹/s 1950) har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framhållit, att utvecklingen av vägtrafiken motiverar en relativt snabb ökning av investeringarna upp till den nivå som avsetts i förenämnda långtidsprogram.

I följande sammanställning har i sammandrag angivits utfallet av anslagsberäkningen för budgetåret 1949/50 ävensom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu framlagda beräkning av medelsförbrukningen för budgetåren 1950/51 och 1951/52 samt av anslagsbehovet för sistnämnda budgetår.

	Anslag 1949/ 50	Medelsförbrukning 1949/50		Reser- vation ³⁰ /s 1950	Anslag 1950/ 51	Beräkn.medels- förbrukning 1950/51		Reser- vation ³⁰ /s 1951 enl. v. o. v.- stns beräkn. 1950	Av v. o. v.- stn äs- skade anslag för 1951/ 52	Av v. o. v.- stn be- räknad medels- för- brukn. 1951/ 52
		enl. be- räkn. i 1950 års- stats- verks- prop.	faktisk			enl. be- räkn. i 1950 års- stats- verks- prop.	enl. v. o. v.- stns beräkn. hösten 1950			
Grupp I (de egentliga vägbyggnadsansla- gen samt stensätt- nings- och brobygg- nadsanslagen)	3·0	50·0	41·9	44·8	27·0	50·0	66·1	5·7	74·5	78·3
Grupp II (anslaget till förstärkning och förbättring av vä- gar samt vägbelägg- ningsanslaget)	26·6	36·0	33·9	13·0	57·0	53·0	55·5	14·5	80·0	73·5
	29·6	86·0	75·8	57·8	84·0	103·0	121·6	20·2	154·5	151·8
Anslaget Vissa väg- byggnadsarbeten	5·0	14·0	10·1	3·9	12·5	7·0	—	16·4	—	—
Summa milj. kronor	34·6	100·0	85·9	61·7	96·5	110·0	121·6	36·6	154·5	151·8

Beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning i övrigt torde få hänvisas till propositionen (s. 17—19).

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen*, varjämte 1950 års *besparingsutredning* i särskild promemoria angående sjätte huvudtiteln behandlat vägenslagen (s. 20—22).

Departementsschefen har anfört följande.

»Den statliga väg- och brobyggnadsverksamhet, som tidigare reglerats genom särskilda byggnadstillstånd, har med giltighet fr. o. m. ingången av år 1951 undantagits från denna form av investeringskontroll. I stället har fastställts en gemensam medelsförbrukningsram för samtliga anslag till statliga väg- och brobyggnadsarbeten med undantag av anslaget Vissa vägbyggnadsarbeten till den del detsamma användes i direkt sysselsättningsyfte. Rambeloppet för innevarande budgetår uppgår till 110 miljoner kronor. Denna nya form av investeringskontroll, som jämfört med det tidigare systemet torde medföra en viss förenkling och ökad handlingsfrihet för väg- och vattenbyggnadsverket, har kompletterats bl. a. med bestämmelser om reglering av den arbetsstyrka, som högst må sysselsättas inom det statliga vägväsendet. Det har förutsatts att medelsförbrukningsramen skall kunna ändras, när så befinnes påkallat med hänsyn till det ekonomiska läget i landet eller till förändringar i kostnadsnivån. Av rambeloppet ha ca 60 miljoner kronor beräknats falla på de egentliga vägbyggnadsanslagen och på brobyggnadsanslagen (grupp I) samt ca 50 miljoner kronor på vägbeläggningsanslaget och anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar (grupp II).

Liksom vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår ha de statliga väginvesteringarna vid motsvarande beräkning för budgetåret 1951/52 inbegripits under den investeringsplan för kommunikationsverken, som framlägges i samband med anslagsäskandena å kapitalbudgeten (se Bil. 27, punkt 1). Såsom närmare framgår av redogörelsen för denna plan har medelsförbrukningen för nu ifrågakommande anslag befunnits böra begränsas till samma belopp som beräknats för innevarande budgetår, d. v. s. 110 miljoner kronor. Detta belopp, som är grundat på under 1950 gällande löne- och prisnivå, skulle alltså vara den medelsförbrukningsram, som bör av Kungl. Maj:t fastställas tills vidare för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under budgetåret 1951/52.

Vid anslagsberäkningen har nyssnämnda rambelopp av 110 miljoner kronor antagits komma att fördela sig på de förut omförmälda anslagsgrupperna I och II med ca 55 miljoner kronor på vardera av dem. Härvid har hänsyn såvitt möjligt tagits såväl till det föreliggande behovet av åtgärder, vilka äro ägnade att snabbt tillgodose trafikens krav på förbättrade vägar, som till de svårigheter att öka den egentliga vägbyggnadsverksamheten, vilka erfarenhetsmässigt visat sig föreligga under nuvarande förhållanden oberoende av byggnadstillståndsregleringen.

Medelsförbrukningen å de särskilda anslagen inom grupp I har beräknats med utgångspunkt från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i petita men med de jämkningar som betingas av att den totala medelsförbrukningsramen begränsats i förhållande till styrelsens förslag. Anslagen ha därefter beräknats på sådant sätt, att de innefatta en viss marginal för kostnadsstegringar och för mindre justeringar i avvägningen av medelsförbrukningen mellan de olika anslagen.

Av de i grupp II ingående anslagen till Förstärkning och förbättring av

vägar resp. Vägbeläggningar skall det förra täcka medelsbehovet under budgetåret 1951/52 och det senare medelsbehovet under kalenderåret 1952. Vid beräkningen av ifrågavarande anslag har förutsatts, att medelsförbrukningen för de angivna beräkningsperioderna skall bli i stort sett oförändrad i förhållande till den förutsedda förbrukningen under budgetåret 1950/51 resp. kalenderåret 1951. Därjämte ha även i dessa anslag inräknats en mindre marginal för kostnadsstegringar.

Den sålunda verkställda beräkningen av anslagen för de statliga väginvesteringarna framgår sammanfattningsvis av följande tabell.

	1949/50 Milj. kr.	1950/51 Milj. kr.	1951/52 Milj. kr.
Anslag	34,6	96,5	127,2
Medelsförbrukning	85,9	110,0	110,0
Reservationer vid budgetårets utgång	61,7	48,2	65,4

Den angivna anslagssumman av 127,2 miljoner kronor för 1951/52 innebär i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motsvarande beräkning en minskning med 27,3 miljoner kronor.

Den ökning av reservationerna vid nästa budgetårs utgång, som tabellen utvisar, beror huvudsakligen på att, såsom förut nämnts, vissa marginaler för kostnadsstegringar m. m. inräknats i anslagen. Visar det sig att rambeloppet för medelsförbrukningen på grund av förändringar i löne- och prisläget eller av annan anledning behöver höjas, komma reservationerna att bli i motsvarande mån mindre. Såsom ytterligare förklaring till den i tabellen angivna behållningen av 65,4 miljoner kronor för 1951/52 kan nämnas att i densamma också ingår täckning för medelsbehovet för vägbeläggningsarbetena under senare hälften av arbetsåret 1952 med omkring 18,5 miljoner kronor, däri inberäknat jämväl en viss reserv för kostnadsstegringar under 1951/52. Dessutom ingår i nämnda totalbelopp en reservation av 16,4 miljoner kronor på anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. Detta anslag innefattas, som tidigare nämnts, icke i den för budgetåret 1951/52 beräknade medelsförbrukningen av 110 miljoner kronor.

Medan anslagen för de statliga väginvesteringarna i den här framlagda beräkningen upptagits till sammanlagt 127,2 miljoner kronor, har besparingsutredningen, som också räknat med en total medelsförbrukning av 110 miljoner kronor, ansett att summan av nya anslagsmedel skulle kunna begränsas till 87 miljoner kronor. Den sammanlagda behållningen på anslagen skulle i så fall komma att uppgå till endast omkring 26 miljoner kronor vid utgången av nästa budgetår. Såvitt jag kunnat finna skulle en sådan nedskärning av reservationsmedlen komma att leda till vissa praktiska svårigheter. Jag vill härvid bl. a. erinra om att valet mellan olika slag av anläggningsarbeten på vägväsendets område f. n. i hög grad bestämmes av vad de lokala arbetsmarknadsförhållandena på olika håll i landet från tid till annan kunna medge och att det följaktligen erbjuder svårigheter att med någon säkerhet på förhand beräkna

belastningen på de skilda anslagen. Minskas anslagsreservationerna försämrans också möjligheterna att kompensera exempelvis en eftersläpning av anläggningsverksamheten i fråga om huvudvägar med ett ökat byggande av bygdevägar. Även med hänsyn till de väntade kostnadsstegringarna förefaller det mindre välbetänkt att nu minska reservationerna. Jag vill i förevarande sammanhang slutligen framhålla, att jag i motsats till besparingsutredningen är av den uppfattningen, att en successiv återgång bör eftersträvas till den princip, som tidigare tillämpats vid beräkningen av väg- och brobyggnadsanslagen och som innebär att anslagen beräknas med utgångspunkt från medelsbehovet under det följande kalenderåret i stället för budgetåret. Denna ordning ansluter sig till vägstadgans bestämmelser om flerårsplanerna för vägbyggandet och torde i längden vara nödvändig för att vägförvaltningarna med erforderlig säkerhet skola kunna planera sin byggnadsverksamhet.

Jag övergår härnäst till beräkningen av de övriga väganlagen.

Summan av bidragsanslagen till kommunala och enskilda väginvesteringar har för nästa budgetår höjts från 15,0 till 21,5 miljoner kronor. I förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motsvarande beräkning innebär sistnämnda belopp dock en minskning med 11,0 miljoner kronor. Den av mig tillstyrkta ökningen faller helt på anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, och är avsedd att täcka dels en nu förutsedd medelsbrist på det för innevarande budgetår anvisade anslaget och dels bidragskostnaderna för sådana kommunala brobyggnadsarbeten, vilka f. n. finansieras från anslaget till Byggande av broar. Förenämnda bidragsanslag har därutöver höjts med 1 miljon kronor. Denna ökning uppväges dock av att ytterligare medel förutsatts icke skola anvisas under anslaget till Stensättning av vägar, vilket ingår i summan av bidragsanslagen för innevarande budgetår med 1 miljon kronor.

Den grupp av reservationsanslag, som i den i 1950 års statsverksproposition lämnade översikten över beräkningen av väganlagen för budgetåret 1950/51 redovisats under rubriken Anslag för underhållskostnader m. m. (s. 14), har för budgetåret 1951/52 beräknats behöva ökas från 156,2 till 168,5 miljoner kronor. Ökningen hänför sig med 11 miljoner kronor till anslaget till Vägunderhållet, vilket med hänsyn till den fortgående stegringen av vägtrafiken samt väntade kostnadsökningar ansetts kräva en höjning med detta belopp. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens medelsäskande för den här avsedda anslagsgruppen understiger förenämnda anslagssumma av 168,5 miljoner kronor med ca 4,9 miljoner kronor.

Vad slutligen angår förslagsanslaget till bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, förutses en automatisk utgiftsstegring under detta anslag från 15,4 till 15,8 miljoner kronor.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen av väganlagen skulle dessa för budgetåret 1951/52 uppgå till sammanlagt (127,2 + 21,5 + 168,5 + 15,8) 333,0 miljoner kronor eller mera exakt angivet 332 970 100 kronor, vilket

innebär en ökning i förhållande till motsvarande anslagssumma för innevarande budgetår med 49,4 miljoner kronor.

Den angivna anslagssumman av 333,0 miljoner kronor för budgetåret 1951/52 skall helt täckas av automobilskattemedel. Mot dessa medel skola därjämte avräknas dels vissa andra anslag under sjätte huvudtiteln, beräknade till sammanlagt ca 18,7 miljoner kronor (jfr punkterna 3—7, 36, 39, 40, 43—46 och 66), dels vissa anslagsbelopp under nionde och elfte huvudtitlarna om sammanlagt ca 2,1 miljoner kronor. Det totalbelopp, som skulle täckas av automobilskattemedel, utgör alltså i avrundat tal 353,8 miljoner kronor, d. v. s. omkring 49,9 miljoner kronor mera än under innevarande budgetår.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1951/52 till 355 miljoner kronor. Av detta belopp skulle alltså ca 353,8 miljoner kronor disponeras för att täcka anslag å driftbudgeten. Återstoden, ca 1,2 miljon kronor, torde få betraktas som täckning för höjningen av det rörliga tillägget till tjänstemännen vid de verk, vilka finansieras med automobilskattemedel. Beloppet förutsättes komma att tillföras statens budgetutjämningsfond.»

I detta sammanhang torde få anmälas två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Alfred Nilsson m. fl.* (I: 178) och den andra inom andra kammaren av herr *Jansson i Aspeboda m. fl.* (II: 269), i vilka hemställts, att riksdagen måtte för färdigställande av vägföretag, vilka påbörjats såsom beredskapsarbeten, för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 178.

Utskottet. Medelsförbrukningsramen för de statliga väginvesteringarna innevarande budgetår har fastställts till ett belopp av 110 miljoner kronor. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen räknat med en höjning av denna utgiftssumma till närmare 152 miljoner kronor. Såsom allmän motivering för sin ståndpunkt har styrelsen framhållit, att utvecklingen av vägtrafiken finge anses motivera en relativt snabb ökning av investeringarna upp till den nivå av ca 225 miljoner kronor per år som avsetts i det i 1950 års statsverksproposition redovisade långtidsprogrammet för det statliga vägnätets upprustning.

I samband med framläggandet av investeringsplanen för kommunikationsverken (statsverkspropositionen, bilaga 27, p. 1) har departementschefen uttalat, att det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda förutsatta investeringsprogrammet icke torde vara möjligt att realisera under de förhållanden som kunna väntas föreligga på arbetsmarknaden. Med hänsyn härtill och då en begränsning av väginvesteringarna synts nödvändig jämväl på grund av det allmänna ekonomiska läget, har departementschefen funnit sig böra förorda, att medelsförbrukningen nästa budgetår hålles inom en oförändrad ram av 110 miljoner kronor. Detta belopp, vari icke inräknats utgif-

ter å anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten, har antagits komma att fördela sig med vardera ca 55 miljoner kronor på väg- och brobyggnader respektive beläggnings- och förstärkningsarbeten, vilket innebär en viss utgiftsförskjutning till den senare anslagsgruppens förmån. För ändamålet har departementschefen äskat anslag å tillhoppa 127,2 miljoner kronor, häri inbegripet en viss marginal för bland annat kostnadsstegringar.

Medelsbehovet i fråga om övriga väganslag, avseende bidrag till kommunala och enskilda investeringar samt underhållskostnader m. m., har av departementschefen beräknats till 205,8 miljoner kronor. Härav hänföra sig 160 miljoner kronor till utgifter för det statliga vägunderhållet. Enligt departementschefens förslag skulle sålunda anslagen för vägväsendet nästa budgetår komma att uppgå till sammanlagt (127,2 + 205,8 =) 333 miljoner kronor, innebärande i förhållande till nu löpande budgetår en ökning med 49,4 miljoner kronor. Beloppet är ca 33,5 miljoner kronor lägre än den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade anslagssumman.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår vidare, att automobilskattemedlen för nästa budgetår uppskattats till 355 miljoner kronor. Mot dessa medel skola enligt det föreliggande förslaget avräknas anslag å tillhoppa (333,0 + 20,8 =) 353,8 miljoner kronor. Skillnadsbeloppet eller ca 1,2 miljon kronor anses av departementschefen böra betraktas som täckning för den numera beslutade höjningen av det rörliga lönetillägget till tjänstemännen vid de verk, vilka finansieras med automobilskattemedel, och har förutsatts komma att tillföras budgetutjämningsfonden.

Med hänsyn till vägtrafikens fortgående stegring skulle det enligt utskottets uppfattning vara önskvärt, om de statliga investeringarna på vägväsendets område under nästa budgetår kunde bringas upp till den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förutsatta nivån. De skäl som av departementschefen åberopats för ett bibehållande av investeringsverksamheten vid nuvarande omfattning finner dock utskottet bärande. Även om förutsättningar för en utvidgning av medelsförbrukningsramen sålunda f. n. saknas, har å andra sidan utgångsläget för den här ifrågavarande verksamheten i så måtto förbättrats som jämväl väg- och brobyggnadsarbetena numera undantagits från den särskilda byggnadstillståndsgivningen. Beslutet härom — som bl. a. torde leda till ökade möjligheter för väg- och vattenbyggnadsverket att utlämna dessa arbeten på entreprenad — är enligt utskottets mening att hälsa med stor tillfredsställelse. En ytterligare lättnad i verkets administrativa bestyr skulle otvivelaktigt stå att vinna, om hithörande anslag i fortsättningen beräknades kalenderårsvis i stället för såsom nu budgetårsvis. Utskottet delar därför departementschefens uppfattning, att en successiv återgång till denna tidigare tillämpade ordning bör eftersträvas.

Såsom ovan framhållits erfordras anslag å sammanlagt ca 333 miljoner kronor, därest nyssberörda investeringsprogram skall kunna genomföras och vägväsendets medelsbehov jämväl i övrigt kunna tillgodoses i av Kungl. Maj:t föreslagen omfattning. Utskottet har för sin del intet att erinra mot att totalramen för de olika väganslagen fastställles till förenämnda belopp,

vilket nära sammanfaller med den inkomstsumma som beräknats inflyta i form av automobilskattemedel under nästa budgetår. Härav följer att utskottet icke ansett sig kunna biträda de motionsvis framförda yrkandena om ytterligare medelsanvisning utöver denna ram. Av skäl, som i det följande närmare komma att utvecklas, har dock utskottet funnit sig böra förorda en viss omfördelning av de äskade medlen mellan olika anslag, varigenom motionärernas önskemål i någon mån skulle komma att tillgodoses. Utskottet har därvid särskilt beaktat de synpunkter som i de båda likalydande motionerna I:178 och II:269 anlagts på frågan om färdigställande av vägföretag, vilka påbörjats såsom beredskapsarbeten. För att möjliggöra ett återupptagande av dessa arbeten böra sålunda enligt utskottets mening anslagen till nyanläggning av bygdevägar, byggande av huvudvägar samt ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar uppräknas med respektive 500 000, 1 000 000 och 400 000 kronor. Utskottet har vidare ansett sig böra tillstyrka, att förstnämnda anslag förstärkes med ytterligare 500 000 kronor samt att anslaget till nyanläggning av ödebygdevägar höjes från 4 till 4,5 miljoner kronor. Slutligen har bidragsanslaget till byggande och underhåll av mindre hamnar och färleder, vilket jämväl avräknas mot automobilskattemedlen, befunnits böra uppföras med 100 000 kronor i stället för, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, med ett allenast formellt belopp av 100 kronor. Utskottet gör i det följande hemställa härom under respektive punkter. Vid bifall därtill skulle medelstillgången under ifrågavarande anslag komma att öka med sammanlagt $(0,5 + 1,0 + 0,4 + 0,5 + 0,5 + 0,1 =)$ 3 miljoner kronor.

För att icke såsom en följd härav den totala anslagsramen skall behöva överskridas, bör enligt utskottets mening anslaget till vägbeläggningar nedräknas i motsvarande mån. Såvitt utskottet kunnat finna, skulle några egentliga olägenheter icke uppstå om detta anslag reducerades till $(25 - 3 =)$ 22 miljoner kronor, då beläggningsverksamheten även vid en sådan medelsanvisning skulle kunna bedrivas i oförändrad omfattning under nästa budgetår. En nedsättning av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet torde jämväl vara motiverad med hänsyn till önskvärldheten av att det försprång som de förberedande åtgärderna nu uppnått i förhållande till själva beläggningsarbetena bibehålles.

Ett förverkligande av utskottets här framlagda förslag skulle medföra, att vägbyggnadsverksamheten under nästa budgetår bleve något mera omfattande än vad i statsverkspropositionen avsetts. Utskottet förutsätter emellertid, att det ökade behov av arbetskraft inom vägväsendet som därigenom uppkommer skall kunna tillgodoses utan större svårighet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anfört.

10:o) **Vägunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 26—28) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 149 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 5 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 155 000 000 kronor för nästa budgetår.

I sin till föregående års petita fogade preliminära beräkning av kostnaderna för det statliga vägväsendet under ett normalår har styrelsen angivit, att under vissa förutsättningar kostnaderna för vägunderhållet normalt borde upptagas till 155 miljoner kronor.

Efter granskning av vägförvaltningarnas äskanden och med ledning av utfallet av verksamheten under budgetåret 1949/50 har styrelsen funnit, att vägunderhållsanslaget för budgetåret 1951/52 bör beräknas till nyssnämnda belopp enligt följande sammanställning.

	Milj. kronor
Grusning m. m.	17
Dammbindning	20
Hyvling	12
Väggkropp	6
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	16
Broar, bryggor, färjor	8
Belagd vägbana	12
Vinterväghållning	23
Materialtillverkning	22
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	15
Katastrofreserv främst för försvårad vinterväghållning	4
	<u>Summa 155</u>

Departementschefen har anfört följande.

»Till vägunderhållet står för innevarande budgetår till förfogande ett belopp av sammanlagt cirka 154 miljoner kronor, därav cirka 5 miljoner kronor i reservation från förra budgetåret. Med hänsyn till bl. a. de lönestegringar, som kunna förutses för tiden efter årsskiftet 1950/51, komma de för innevarande budgetår disponibla medlen sannolikt att praktiskt taget helt förbrukas under budgetåret.

Medelsbehovet för nästa budgetår påverkas av ett flertal olika omständigheter, av vilka vissa minska och andra åter öka detta behov.

Till det förra slaget hör den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nämnda skattesänkningen för bensin och brännolja, som beräknas minska medelsbehovet med cirka 3,5 miljoner kronor. Ytterligare minskningar kunna därjämte påräknas som följd dels av överflyttning till kommunala väghållare av underhållsskyldigheten för vissa vägar i samband med inkorporeringar och dylikt, dels av under år 1950 utförda vägbeläggningar. Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hand lämnade uppgifter kunna dessa

minskningsposter beräknas till 0,5 resp. 0,6 miljon kronor. Den sammanlagda minskningen skulle alltså uppgå till cirka 4,6 miljoner kronor.

Bland ökningsposterna må först nämnas den i början av förra året genomförda ändringen i avtalet med vägarbetareförbundet, vilken medfört en kostnadsstegring med cirka 1 miljon kronor för år räknat. Vidare bör enligt uppgift beräknas ett belopp av 0,2 miljon kronor för underhållet av nytillkomna vägar. När det gäller kostnadsökningarna är det emellertid två andra omständigheter, som torde komma att spela en betydligt större roll än de nyss nämnda. Den ena är det ökade krav på vägunderhållsåtgärder, som den fortgående stegringen av vägtrafiken medför, och den andra är de höjningar av löne- och prisläget, som kunna förutses för nästa budgetår. Trafikstegringen har i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita anförts som ett skäl för den föreslagna höjningen av anslaget från 149 till 155 miljoner kronor men någon närmare kalkyl i ämnet har icke i detta sammanhang framlagts. Någon marginal för kommande löne- och prisstegringar ingår icke i styrelsens beräkning. Styrelsen har uppenbarligen utgått ifrån att det behov av ytterligare anslagsmedel, som kan visa sig föreligga, skall täckas genom anslag å tilläggsstat.

Med hänsyn till budgetläget anser jag nödvändigt att utgiftsramen för vägunderhållet redan nu preciseras. För väg- och vattenbyggnadsverkets planering av verksamheten under nästa budgetår bör det också vara till fördel om man redan vid budgetårets ingång har en fixerad anslagssumma att räkna med. Skola såväl löne- och prisstegringarna som kostnadsökningarna på grund av trafikstegringen täckas inom ramen för det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade anslagsbeloppet av 155 miljoner kronor, synes emellertid risk föreligga för en icke oväsentlig sänkning av underhållsstandard. Jag har med hänsyn härtill ansett mig böra förorda, att anslaget uppföres med ett till 160 miljoner kronor förhöjt belopp.»

I en inom andra kammaren av herr *Jacobson* i *Vilhelmina m. fl.* väckt motion (II: 180) har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att ifrågavarande anslag måtte anvisas med allenast 156 000 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Till det statliga vägunderhållet har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskat ett från 149 till 155 miljoner kronor förhöjt anslag. Förslaget har framför allt motiverats med de ökade krav på underhållsarbeten som den fortgående trafikstegringen väntas föranleda. Utom beträffande motorbränsle har styrelsen vid sina beräkningar av medelsbehovet utgått från 1950 års löne- och prisnivå. Departementschefen har emellertid ansett, att hänsyn bör tagas redan nu till samtliga de kostnadsökningar som äro att emotse, och har därför förordat att anslaget anvisas med 160 miljoner kronor. Slutligen har i motionen II: 180 föreslagits att nämnda belopp nedräknas med 4 miljoner kronor, varigenom medel skulle frigöras för höjning av de båda bidragsanslagen till underhåll och byggande av enskilda vägar.

Utskottet finner för sin del tveksamt, om den av departementschefen förordade anslagsförstärkningen är tillräcklig för att täcka de kostnadsstegringar som nu kunna förväntas under nästa budgetår. Med hänsyn till osäkerheten rörande det framtida kostnadsläget har utskottet dock ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Därav följer att utskottet icke kan biträda det motionsledes framförda yrkandet om nedsättning av förevarande anslag. Ett tillgodoseende av detta önskemål skulle med all sannolikhet leda till en icke oväsentlig sänkning av den nuvarande underhållsstandarden, vilket av olika skäl synes betänkligt.

I detta sammanhang må även erinras om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 150 (bilaga 5) föreslagit riksdagen att till vägunderhållet anvisa ett tilläggsstatsanslag för innevarande budgetår av 6 miljoner kronor. Utskottet kommer att i särskilt utlåtande denna dag tillstyrka Kungl. Maj:ts framställning.

Under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 180, i vad den avser förevarande anslag, till *Vägunderhållet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Projektering av vägar och broar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 28 och 29), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Nyanläggning av bygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 29 och 30) föreslagit riksdagen att till Nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget uppföres med 8 000 000 kronor.

Styrelsen har gjort följande beräkning av medelsförbrukningen och medelsbehovet å förevarande och de tre andra egentliga vägbyggnadsanslagen.

	Disponibla medel 1/1 1950	Medels- förbrukning 1950/51	Reservation 50% 1951	Medels- förbrukning 1951/52	Anslag 1951/52
Nyanläggning av bygdevägar	8,4	8,2	0,2	8,2	8,0
Nyanläggning av ödebygdevägar	4,7	4,4	0,3	5,3	5,0
Byggande av huvudvägar	13,8	13,2	0,1	17,1	17,0
Ombyggnad av bygde- och ödebygdevägar	12,0	12,8	0,1	14,1	14,0
Summa miljoner kronor	39,3	38,6	0,7	44,7	44,0

I detta sammanhang torde få anmälas

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Werner m. fl.* (I: 24) och den andra inom andra kammaren av herr *Boman* i Stafsund *m. fl.* (II: 104), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor;

dels en inom första kammaren av herr *Edin* väckt motion (I: 133), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av bygdevägar och ödebygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa reservationsanslag på respektive 8 000 000 och 5 000 000 kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Pålsson m. fl.* (I: 25) och den andra inom andra kammaren av herr *Jönsson* i Rossholm *m. fl.* (II: 30), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av ödebygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrarna *Sundelin* och *Näslund* (I: 179) och den andra inom andra kammaren av herr *Stjärne m. fl.* (II: 263), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av ödebygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Jacobson* i Vilhelmina *m. fl.* väckt motion (II: 181), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av ödebygdevägar samt ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa reservationsanslag på respektive 5 000 000 och 14 000 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna I: 24, I: 133, I: 25, II: 263 och II: 181.

I de likalydande motionerna I: 178 och II: 269 har därjämte föreslagits att till färdigställande av vägföretag, vilka påbörjats såsom beredningsarbeten, anvisas ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor [jfr punkten 9:o].

Utskottet. Till nyanläggning av bygdevägar, nyanläggning av ödebygdevägar, byggande av huvudvägar samt ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskat anslag på respektive 8, 5, 17 och 14 miljoner kronor. Med hänsyn till önskvärdheten att i nuvarande läge begränsa väginvesteringarna har emellertid departementschefen funnit sig böra förorda, att ifrågakvarande anslag anvisas med allenast 6,5, 4, 15 och 13 miljoner kronor. Häremot ha erinringar framställts av en rad motionärer, vilka ansett att styrelsens förevarande medelsäskanden, utom i vad gäller anslaget till byggande av huvudvägar, borde bifallas. Motionärerna ha därvid helt allmänt hänvisat till landsbygdsbefolkningens berättigade krav på förbättrade kommunikationsmöjligheter.

Vissa delar av vårt land, speciellt de mera avsides belägna, sakna alltjämt vägförbindelser. Icke minst ur social synpunkt medför detta olägenheter av

skilda slag. Utskottet är därför i likhet med motionärerna av den uppfattningen, att en intensifiering av vägbyggnadsverksamheten till förmån för dessa landsdelar bör eftersträvas. Av främst arbetsmarknadspolitiska skäl torde det dock icke vara möjligt att nu genomföra det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda upprustningsprogrammet i full omfattning. Såsom framgår av vad utskottet under punkten 9: o) anført, har utskottet med hänsyn härtill stannat vid att föreslå, att vart och ett av de båda anslagen till nyanläggning av bygde- och ödebygdevägar förstärkes med ytterligare 500 000 kronor. Att i vidare mån tillgodose motionärernas önskemål torde ej heller vara möjligt med mindre den för nästa budgetår förutsatta totalramen för de olika väganlagen överskrides. Såvitt utskottet kunnat finna, måste det nämligen anses mindre välbetänkt att göra annan omfördelning av de av Kungl. Maj:t äskade anslagsmedlen än den utskottet under förenämnda punkt förordat. I det belopp som blir tillgängligt genom beläggningsanslagets nedräkning med 3 miljoner kronor bör dessutom enligt utskottets uppfattning inrymmas medel för fortsättande av vissa såsom beredskapsarbeten påbörjade vägföretag.

I de båda likalydande motionerna I: 178 och II: 269 har till sist angivna ändamål hemställts om ett anslag för nästa budgetår av 10 miljoner kronor. Såsom utskottet under punkten 9: o) framhållit, finner utskottet de av motionärerna härutinnan framförda synpunkterna i hög grad beaktansvärda. På ifrågavarande vägföretag ha hittills nedlagts ca 25 miljoner kronor; då emellertid arbetena icke fullbordats har ur detta kapital i stort sett icke kunnat utvinnas något av praktiskt värde. Även med hänsyn till den växande trafikens behov framstår det för utskottet såsom angeläget, att dessa vägföretag färdigställas inom rimlig tid. I nuvarande ekonomiska läge torde det dock icke vara möjligt att för ändamålet anvisa medel i den omfattning motionärerna föreslagit. Enligt vad utskottet under hand erfarit är det vidare tveksamt, huruvida det med motionerna avsedda syftet bäst tillgodoses genom att ett helt nytt anslag uppföres å riksstaten. Lämpligare synes vara att härför erforderliga medel beräknas under de ordinarie vägbyggnadsanslag det här närmast gäller, nämligen anslagen till nyanläggning av bygdevägar, byggande av huvudvägar samt ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar. Såsom framgår av vad utskottet under ovannämnda punkt anført, har också utskottet ansett sig böra biträda motionärernas yrkande på så sätt, att nyssberörda tre anslag föreslagits skola uppräknas med respektive 500 000, 1 000 000 och 400 000 kronor. Enligt utskottets mening böra dessa belopp icke uppföras såsom särskilda anslagsposter utan någorlunda fritt kunna disponeras av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dock självfallet inom de gränser som bestämmas av det härmed förbundna ändamålet. Utskottet förutsätter vidare, att medlen få tas i anspråk jämväl för färdigställandet av sådana nedlagda vägföretag som icke direkt påbörjats såsom beredskapsarbeten. I detta sammanhang vill utskottet slutligen framhålla, att medel för

ifrågavarande ändamål synas böra äskas under ovannämnda anslag jämväl i fortsättningen.

Vid bifall till vad utskottet nu föreslagit skulle anslagen till nyanläggning av bygdevägar, nyanläggning av ödebygdsvägar, byggande av huvudvägar samt ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar komma att anvisas med respektive 7,5, 4,5, 16,0 och 13,4 miljoner kronor.

Under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 24 och II: 104, motionen I: 133, i vad den avser förevarande anslag, samt motionerna I: 178 och II: 269, såvitt nu är i fråga, till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Nyanläggning av ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 30) föreslagit riksdagen att till Nyanläggning av ödebygdsvägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 4 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 0,7 miljon kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 5 000 000 kronor.

I motionerna I: 25 och II: 30, I: 133, I: 179 och II: 263 samt II: 181 har yrkats, att förevarande anslag måtte anvisas med 5 000 000 kronor (jfr föregående punkt).

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 25 och II: 30, I: 133, i vad den avser förevarande anslag, I: 179 och II: 263 samt II: 181, i vad den avser förevarande anslag, till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Byggande av huvudvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 30) föreslagit riksdagen att till Byggande av huvudvägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår intet anslag anvisats. Däremot förelåg vid utgången av budgetåret 1949/50 en reservation av 13,3 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 17 000 000 kronor.

I de likalydande motionerna I: 178 och II: 269 har föreslagits att till färdigställande av vägföretag, vilka påbörjats såsom beredskapsarbeten, anvisas ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor [jfr punkten 9: o)].

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 12: o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 178 och II: 269, såvitt nu är i fråga, till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

15:o) **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 30 och 31) föreslagit riksdagen att till Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 8,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 4,9 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 14 000 000 kronor för nästa budgetår.

I motionen II: 181 har yrkats, att förevarande anslag måtte anvisas med 14 000 000 kronor [jfr punkten 12: o)].

I de likalydande motionerna I: 178 och II: 269 har föreslagits att till färdigställande av vägföretag, vilka påbörjats såsom beredskapsarbeten, anvisas ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor [jfr punkten 9: o)].

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 12: o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 178 och II: 269, såvitt nu är i fråga, samt med avslag på motionen II: 181, i vad den avser förevarande anslag, till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 13 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

16:o) **Vissa vägbyggnadsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 31) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

17:o) **Förstärkning och förbättring av vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 31—33) föreslagit riksdagen att till Förstärkning och förbättring av vägar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 37 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 fanns en reservation av 2,5 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 50 000 000 kronor för nästa budgetår. Beträffande styrelsens motivering för nämnda förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 31—33).

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, får utskottet hemställa, att riksdagen må till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Vägbeläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 33—36) föreslagit riksdagen att till Vägbeläggningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 20 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 10,5 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att förevarande anslag uppföres med 30 000 000 kronor. Därjämte har styrelsen hemställt, att till Stensättning av vägar anvisas ett anslag av 5 000 000 kronor. Beträffande styrelsens motivering för nämnda förslag får utskottet hänvisa till propositionen (s. 34 och 35).

Departementschefen, som tillstyrkt att 25 000 000 kronor för nästa budgetår anvisas till vägbeläggningar, har beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan om medel till stensättning av vägar anfört följande.

»Med hänsyn såväl till det statsfinansiella läget som till de ovissa utsikter som för närvarande föreligga i fråga om gatstensexporten har chefen för handelsdepartementet icke ansett sig böra förorda att några på stenindustriutredningens betänkande grundade förslag framläggas till årets riksdag. Statliga stenbeställningar med anlåtande av anslagsmedel från femte huvudtiteln förutsättas därför skola förekomma även under nästa budgetår, i den mån behov därav befinner sig föreligga. Vid sådant förhållande bör medelsbehovet för stensättningsarbeten under nästa budgetår bedömas uteslutande med hänsyn till den angelägenhet, som sådana arbeten i nuvarande läge kunna anses ha i förhållande till andra aktuella vägarbeten.

Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit i sina petita utgöra stensättningarna i regel ett alternativ till andra slag av vägbeläggningar.

På grund härav och med hänsyn till den storlek, som anslaget till Vägbeläggningar numera fått, anser jag mig böra föreslå, att kostnaderna för erforderliga statliga stensättningsarbeten fr. o. m. nästa budgetår få bestridas inom ramen för nämnda anslag. Av liknande skäl torde statsbidragskostnaderna för kommunala stensättningsarbeten böra täckas från anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator. Något särskilt anslag till stensättning av vägar skulle i så fall icke behöva anvisas.»

Utskottet. Vad departementschefen anfört och förordat rörande redovisningen av kostnaderna för de statliga och kommunala stensättningsarbetena har icke givit utskottet anledning till erinran. Under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 9: o) uttalat får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 22 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 36 och 37) föreslagit riksdagen att till Byggande av broar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 10,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 12,6 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 21 000 000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har vidare bl. a. förnyat sitt i föregående års petita framlagda förslag om anvisande av ett särskilt anslag till byggande av en hängfärja över Göta älv vid Jordfallet. För detta förslag, som kostnadsberäknats till 2,3 miljoner kronor, har styrelsen nu begärt 1,3 miljon kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Den omständigheten att förevarande anslag till en viss mindre del användes även för bidrag till kommunala brobyggnadsföretag synes komma att vålla vissa praktiska olägenheter vid tillämpningen av det system för reglering av de statliga väginvesteringarna, för vilket redogörelse lämnats under punkten 9. Om utgifterna för de statliga väg- och brobyggnadsarbetena, såsom detta system förutsätter, skola begränsas genom en medelsförbrukningsram, böra de anslag, till vilka denna medelsförbrukningsram anknutes, helst avse enbart statliga arbeten. Jag vill därför föreslå, att medel för bidrag till kommunala brobyggnadsarbeten fr. o. m. nästa budgetår anvisas uteslutande under anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator. Av denna anledning förordar jag i det följande under punkten 24, att sistnämnda anslag uppräknas med ett belopp av 2,5 miljoner kronor, motsvarande ungefär de bidragskostnader, som under budgetåret 1949/50 belastat anslaget till Byggande av broar.

Huruvida de båda nya byggnadsföretag, för vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit särskilda anslag, nämligen hängfärja vid Jordfallet och bro över Strömsundet, kunna eller böra igångsättas under nästa budgetår är jag icke beredd att uttala mig om. I varje fall anser jag icke att särskilda anslag böra anvisas för ändamålet. Däremot torde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen få anses oförhindrad att med anlitande av medel från anslaget till Byggande av broar påbörja arbetet på dessa förbindelser, om styrelsen finner detta möjligt. Med hänsyn härtill har jag, trots den föreslagna överflyttningen av bidragskostnaderna för kommunala brobyggnadsföretag till annat anslag, icke ansett mig böra ifrågasätta någon minskning av det anslagsbelopp av 21 000 000 kronor till byggande av broar, som styrelsen begärt för nästa budgetår.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Herbert Hermansson* och *Niklasson* (I: 26) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Bakeröd *m. fl.* (II: 32), i vilka hemställts, att riksdagen måtte uttala att arbetet med byggandet av hängfärja vid Jordfallet bör påbörjas under budgetåret 1951/52.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 26.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag att till byggande av broar anvisas 21 miljoner kronor har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker jämväl, att medel för bidrag till kommunala brobyggnadsarbeten i fortsättningen beräknas uteslutande under bidragsanslaget till byggande av vägar och gator.

I de båda likalydande motionerna I: 26 och II: 32 har hemställts, att riksdagen måtte uttala att arbetet med byggandet av hängfärja vid Jordfallet bör påbörjas under nästa budgetår. Med anledning därav vill utskottet erinra om att departementschefen givit uttryck åt den uppfattningen, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finge anses oförhindrad att med anlitande av medel från förevarande anslag påbörja bl. a. ovannämnda förbindelse, om styrelsen funne detta möjligt. Enligt vad utskottet under hand erfarit har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen också för avsikt att igångsätta arbetet med ifrågasatt hängfärja under loppet av nästa budgetår. Vid sådant förhållande synes någon särskild framställning i ärendet från riksdagens sida icke vara erforderlig.

Under återropande härav får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må till *Byggande av broar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionerna I: 26 och II: 32 icke må av riksdagen bifallas.

20:o) **Byggande av bro vid Bergnäset.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 37 och 38) föreslagit riksdagen att till Byggande av bro vid Bergnäset för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till byggande av bro vid Bergnäset ha för budgetåren 1945/46—1947/48 anvisats särskilda anslag med sammanlagt 4,7 miljoner kronor, varav vid utgången av budgetåret 1949/50 återstod ett belopp av ca 3,0 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 3 700 000 kronor för nästa budgetår.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Byggande av bro vid Bergnäset* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Byggande av bro vid Hjulsta.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 38) föreslagit riksdagen att till Byggande av bro vid Hjulsta för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till byggande av bro vid Hjulsta ha för budgetåren 1945/46—1947/48 anvisats särskilda anslag med sammanlagt 3,6 miljoner kronor, varav vid utgången av budgetåret 1949/50 återstod ett belopp av ca 2,6 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 2 000 000 kronor för ifrågasvarande ändamål.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Byggande av bro vid Hjulsta* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 39), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 39 och 40), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 400 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 15 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 40—42) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 17 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 10,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 17,6 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 25 000 000 kronor för nästa budgetår.

Av följande från styrelsens petita hämtade tablå framgår omfattningen av 1944—1951 års fördelningsplaner samt under respektive perioder tillgängliga och enligt städernas redovisningar förbrukade medel (samtliga belopp äro angivna i miljoner kronor).

Fördelningsplan för åren	Beräknad återstående kostnad för företag i planen	Motsvarande statsbidrag	Tillgängliga medel			Statsbidrag belöpande på utförda arbeten	Odisponerade bidragsmedel vid periodens slut
			överförda från tidigare fördelningsplaner	tilldelning under perioden	Summa		
1944—45	26,0	23,5	5,6	3,4	9,0	5,0	4,0
1946—47	46,0	43,0	4,0	10,0	14,0	6,6	7,4
1948—49	75,0	70,0	7,4	12,8	20,2	13,0	7,2
1950—51	45,0	43,0	7,2	9,6	16,8	21,0	1—4,2

Den för 1950/51 års fördelningsplan angivna siffran 21 miljoner kronor för statsbidrag till arbeten, som beräknas bli utförda under perioden, grundar sig på uppgifter från vederbörande städer och samhällen. Enligt denna beräkning skulle under 1950 och 1951 arbeten komma att utföras inom fördelningsplanens ram i sådan omfattning, att det häremot svarande statsbidraget skulle komma att överstiga de för perioden beräknade bidragsmedlen med 4,2 miljoner kronor.

Vid avvägningen av anslagsbehovet för budgetåret 1951/52 (arbetsåret 1952) har man enligt styrelsen att taga hänsyn till *dels* nyssnämnda överdisposition av anslaget med 4,2 miljoner kronor, *dels* behovet att fortsätta och i vissa fall slutföra de företag, som kvarstå från föregående år, samt *dels* behovet att i viss utsträckning påbörja nya företag.

Styrelsen erinrar också, att vissa städer den 1 januari 1952 komma att tillföras betydande områden från omgivande landsbygd. Inom dessa områden finnas i planläggningen för landsbygden ingående byggnadsföretag, vilka fr. o. m. år 1952 skola finansieras av städer, som äro väghållare, med statsbidrag från förevarande anslag.

¹ Beräknade värden.

Departementschefen har anfört följande.

»En höjning av förevarande anslag synes påkallad bl. a. med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört dels om den förutsedda eftersläpningen i bidragstilldelningen för perioden 1950—1951 och dels om medelsbehovet för vissa vägbyggnadsföretag, vilka den 1 januari 1952 komma att överflyttas från statlig till kommunal väghållning. I avvaktan på säkrare uppgifter om bidragsbehovet i här berörda hänseenden anser jag mig nu böra tillstyrka en anslagshöjning för ändamålet av 4 miljoner kronor. Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört om anslagsberäkningen för bidrag till kommunala stensättningsarbeten (jfr pt 9 och 18) samt till kommunala brobyggnadsföretag (jfr pt 9 och 19) förordar jag slutligen, att anslaget höjes med ytterligare 3,5 miljoner kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (10 + 4 + 3,5) 17,5 miljoner kronor.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag att bidragsanslaget till byggande av vägar och gator anvisas med 17,5 miljoner kronor tillstyrkes av utskottet. Under erinran jämväl att statens andel i kostnaderna för kommunala stensättningsarbeten och brobyggnadsföretag avses skola i fortsättningen belasta förevarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 17 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

25:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 43 och 44) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 6 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 6,5 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av 1,7 miljon kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 6 800 000 kronor. Beträffande styrelsens motivering härför torde få hänvisas till propositionen (s. 43).

Departementschefen har anfört följande.

»Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och skogsstyrelsen ha nu slutfört de utredningsuppdrag rörande bidrag till enskild väghållning, som lämnades dem den 11 maj 1945 och den 10 maj 1946. Full enighet mellan de båda styrelserna har icke kunnat uppnås. Meningsskiljaktigheterna hänföra sig huvudsakligen till frågorna om statsbidragens storlek och om den administrativa ordningen för bidragsbeviljandet. Utredningsresultatet är f. n. föremål för remissbehandling. Huruvida det kan bli anledning att framlägga några på utredningen grundade förslag till årets riksdag är jag f. n. icke beredd att

uttala mig om. Det synes dock redan nu kunna deklarerats att några åtgärder, som kräva anvisande av ytterligare anslagsmedel, i nuvarande läge knappast kunna komma i fråga.

Med hänsyn härtill och då jag icke funnit något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu framlagda beräkning av förevarande anslag, förordar jag, att detsamma uppföres med 6 800 000 kronor.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förcheft en inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.* väckt motion (II: 106), vari hemställtts att riksdagen måtte uttala, att staten bör helt övertaga underhållet av de enskilda vägar, som uppfylla nuvarande fordringar för statsbidrag, samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att förslag i sådant syfte snarast föreläggas riksdagen.

Beträffande motiveringen för nämnda yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

I motionen II: 180 [jfr punkten 10:o)] har vidare föreslagits, att de båda bidragsanslagen till underhåll och byggande av enskilda vägar anvisas med respektive 8 800 000 och 6 000 000 kronor.

Utskottet. Såsom bidrag till underhåll och byggande av enskilda vägar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskat anslag å respektive 6,8 och 4,0 miljoner kronor. Mot styrelsens medelsberäkningar har departementschefen icke funnit anledning till erinran. I motionen II: 180 har emellertid föreslagits, att ifrågavarande båda anslag ytterligare förstärkas med vardera 2 miljoner kronor. Enligt motionärernas uppfattning borde vägunderhållsanslaget samtidigt reduceras i motsvarande mån.

Såsom framgår av vad utskottet under punkten 10:o) anført, har utskottet icke ansett sig kunna förorda någon nedsättning av sist angivna anslag. Då ej heller någon annan möjlighet torde föreligga att tillgodose motionärernas önskemål inom den totala utgiftsram som förutsatts för vägväsendet nästkommande budgetår, får utskottet tillstyrka att de båda bidragsanslagen till underhåll och byggande av enskilda vägar anvisas med av Kungl. Maj:t äskade belopp. Utskottet har därvid särskilt beaktat, att för nämnda ändamål icke förutsatts någon medelsreducering i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, medan övriga väganlag som regel fått vidkännas minskningar i varierande omfattning.

Vad det i motionen II: 106 framställda yrkandet därefter beträffar, vill utskottet erinra om att riksdagen tre år i följd avslagit motioner med hemställen om statens övertagande av underhåll och byggande av enskilda vägar. Utskottet kan icke finna att i nyssnämnda motion, även om densamma har mera begränsad räckvidd, framlagts några nya skäl som kunde föranleda ett annat ståndpunktstagande från riksdagens sida. Enligt utskottets mening föreligger så mycket mindre anledning att biträda motionärernas yrkande som resultatet av den nu slutförda utredningen rörande statens bidrag till enskild väghållning f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts övervägande.

Under förevarande punkt hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 180, i vad den avser förevarande anslag, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 6 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II: 106 icke må av riksdagen bifallas.

26:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 44 och 45) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till ifrågavarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 4,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 fanns en reservation av 6,2 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 4 000 000 kronor för nästa budgetår.

I motionen II: 180 har hemställts, att till förevarande ändamål måtte anvisas 6 000 000 kronor (jfr föregående punkt).

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 180, i vad den avser förevarande anslag, till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 45), som innebär anslagshöjning med 100 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

28:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 45—47), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

29:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 47) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

30:o) **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförvar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 47—49) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförvar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

31:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 49) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

32:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 49—51) föreslagit riksdagen att till Bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1,0 miljon kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av ca 2,1 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 2 000 000 kronor. Styrelsen har härvid utgått från de beräkningar 1944 års hamnutredning gjort, enligt vilka investeringsbehovet för handelshamnar fram till år 1960 skulle uppgå till 35—40 miljoner kronor årligen. Det häremot svarande behovet av statsbidragsmedel har lågt beräknats till 5 miljoner kronor per år. I den mån förhållandena medge en lättnad i den hittillsvarande åtstramningen av investeringsverksamheten böra därför medelsanvisningarna successivt ökas.

Besparingsutredningen har föreslagit att anslaget för 1951/52 uppföres med högst 500 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Bidrag från förevarande anslag ha på senare tid utgått huvudsakligen endast till hamnanläggningar, som befunnit sig i ett mer eller mindre framskridet stadium av förfall. Bidragens storlek har också i regel begränsats till en nivå, som ungefärligen motsvarar vad 1944 års hamnutredning föreslagit.

Ehuru det synes ofrånkomligt att även denna bidragsverksamhet i nuvarande läge underkastas en viss ytterligare begränsning, anser jag mig

emellertid, med hänsyn till den jämförelsevis restriktiva prövning som redan nu förekommer, icke böra ifrågasätta en så långtgående anslagsminskning som besparingsutredningen föreslagit. Jag har sålunda stannat vid att förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 900 000 kronor, vilket belopp motsvarar ungefär bidragsgivningen under budgetåret 1949/50.»

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* (I: 132) och den andra inom andra kammaren av herr *Staxäng m. fl.* (II: 179), har hemställts, att ifrågavarande anslag måtte för budgetåret 1951/52 anvisas med 2 000 000 kronor.

Beträffande skälen för nämnda yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 132.

Utskottet. I de båda likalydande motionerna I: 132 och II: 179 har föreslagits, att bidragsanslaget till handelshamnar och farleder anvisas med 2 miljoner kronor. Beloppet är 1,1 miljon kronor högre än Kungl. Maj:ts under förevarande rubrik gjorda medelsäskande. Till stöd för sitt yrkande ha motionärerna framför allt åberopat beredskapspolitiska skäl.

Med anledning härav får utskottet erinra om att Kungl. Maj:t numera i särskild proposition (nr 121) hemställt om anvisande av 1,7 miljon kronor såsom bidrag till vissa handelshamnar. Framställningen grundar sig på ett av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap framlagt förslag om åtgärder för krigsförsörjningens trygghet, innebärande bl. a. utbyggnad av vissa handelshamnar i syfte att förbättra landets importförhållanden i händelse av avspärning. Utskottet kommer att i särskilt utlåtande denna dag tillstyrka Kungl. Maj:ts hemställan. Motionärernas önskemål få därigenom anses bliva tillgodosedda. Av formella skäl finner sig utskottet i förevarande sammanhang icke kunna tillstyrka bifall till motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 132 och II: 179, till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

33:o) Statliga farledsarbeten. Kungl. Majt har (punkt 33, s. 51 och 52) föreslagit riksdagen att till Statliga farledsarbeten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 50 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en behållning av 80 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Sedan 1949 års riksdag bifallit väckta motioner om utredning angående förbättring av inomskärsfarleden i Bohuslän, har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni 1949 uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa sådan utredning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 1 000 000 kronor, närmast ansett för utförande av farledssträckan genom Hamburgsundet och Hornö ränna i Bohuslän.

Arbetsmarknadsstyrelsen och besparingsutredningen ha yttrat sig över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning (s. 52).

Departementschefen har i likhet med besparingsutredningen icke ansett sig kunna förorda att medel i rådande läge anvisas till de planerade farledsarbetena i Hamburgsundet. Anslaget borde därför uppföras med allenast ett formellt belopp av 100 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Spetz m. fl.* (I: 131) och den andra inom andra kammaren av herr *Mårtensson* i Uddevalla *m. fl.* (II: 178), har hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1951/52 anvisas ett anslag av 600 000 kronor.

Beträffande motiveringen för nämnda förslag torde få hänvisas till motionen I: 131.

Utskottet. Det åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen år 1949 lämnade uppdraget att verkställa utredning angående förbättring av inomskärsfarleden i Bohuslän har numera fortskridit så långt att styrelsen kunnat framlägga ett utarbetat delförslag, avseende farledssträckan genom Hamburgsundet och Hornö ränna. Ifrågavarande arbeten ha kostnadsberäknats till drygt 1,5 miljon kronor, varav 1 miljon kronor äskas för nästa budgetår.

Under hänvisning till av 1950 års besparingsutredning framförda synpunkter har emellertid departementschefen icke ansett sig kunna förorda, att medel i rådande läge anvisas till de sålunda planerade farledsarbetena. Enligt departementschefens mening bör därför förevarande anslag uppföras med ett allenast formellt belopp av 100 kronor. Häremot ha erinringar framställts i de båda likalydande motionerna I: 131 och II: 178, i vilka hemställts om en anslagsförstärkning med 600 000 kronor för att möjliggöra arbetenas igångsättande redan nästa budgetår.

Utskottet vill för sin del ingalunda bestrida, att åtskilliga skäl kunna åberopas till stöd för motionärernas ståndpunkt. I likhet med departementschefen hyser emellertid utskottet den uppfattningen, att under nuvarande ekonomiska förhållanden stark återhållsamhet är påkallad beträffande icke absolut nödvändiga statsutgifter. Vid sitt ställningstagande till denna fråga har utskottet jämväl beaktat att Kungl. Maj:t, såsom under föregående punkt erinrats, numera äskat särskilda medel till bidrag till vissa handelshamnar. Att härutöver vidga den i statsverkspropositionen för hamnar och farleder förutsatta anslagsramen finner utskottet icke tillrädligt utan anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 131 och II: 178, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

34:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 52—54) föreslagit riksdagen att till Byggande av fiskehamnar för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1,0 miljon kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en behållning av ca 2,5 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 2 000 000 kronor för nästa budgetår.

Besparingsutredningen har ansett att högst 500 000 kronor böra anvisas för nästa budgetår med hänsyn särskilt till den avsevärda kassamässiga reservation, som för närvarande finnes å anslaget.

Departementschefen har anfört följande.

»Med anledning av vad besparingsutredningen anfört om en översyn av beslutade anläggningsprojekt vill jag framhålla, att den prövning av fiskehamnsbehovet, som 1944 års fiskehamnsutredning verkställt, bl. a. haft till syfte just att åstadkomma en sådan ekonomiskt grundad avvägning av hamnarnas kapacitet och standard, som besparingsutredningen torde ha åsyftat. Den av utredningen framlagda planen för byggande av fiskehamnar, vilken redovisats såsom bilaga till propositionen 1948: 200, är avsedd att tjäna som ledning för genomförande av en allmän utbyggnadsverksamhet på detta område men beslut om anläggningsprojekten föreligger från statsmakternas sida först då statsbidrag beviljas till varje särskilt företag. Det är givet att vid prövningen av bidragsfrågorna i vissa fall ändrade förhållanden kunna påkalla en justering i den ena eller andra riktningen och att det ibland kan föreligga olika meningar om hamnprojektens utformning beroende på hur man bedömer den framtida utvecklingen. Jag förutsätter, att de möjligheter till besparingar, som härvid eventuellt kunna föreligga, komma att beaktas vid den slutliga prövningen av de särskilda projekten.

Vad angår den av besparingsutredningen väckta frågan om en nedskärning av statsbidragens procentsats — f. n. vanligen 90 % — förefaller det tänkbart att åtminstone en mindre sådan reducering i vissa fall skulle kunna genomföras utan allvarligare ekonomiska följder för intressenterna. I allmänhet torde det dock vara förenat med betydande svårigheter för vederbörande fiskeriföreningar och kommuner att påtaga sig någon ökad andel av anläggningskostnaderna. Det bör också erinras om att åtskilliga av fiskehamnarna äro statens egendom och att fiskehamnsutredningen ansett sig i dylika fall icke kunna ifrågasätta något medelstillskott från intressenterna vid framtida utbyggnader.

Mot bakgrunden av vad nu anförts och med hänsyn till den eftersläpning i fiskehamnsbyggandet, som sedan länge ägt rum, anser jag mig icke kunna biträda besparingsutredningens förslag om en nedskärning av förevarande anslag. Å andra sidan kan jag med hänsyn till det statsfinansiella läget icke heller tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ökning av anslaget. Jag förordar alltså, att detsamma uppföres med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor.»

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Spetz m. fl.* (I: 182) och den andra inom andra kammaren av herr *Utbult m. fl.* (II: 270), har hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1951/52 anvisas ett anslag av 2 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen för nämnda yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 270.

Utskottet. Med hänsyn till önskvärdheten av att den hittillsvarande eftersläpningen i det planerade fiskehamnsbyggandet successivt återhämtas har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, att till här ifrågavarande ändamål anvisas 2 miljoner kronor. Departementschefen har emellertid av statsfinansiella skäl icke ansett sig kunna tillstyrka styrelsens förslag utan hemställt om oförändrad medelsanvisning av 1 miljon kronor för nästa budgetår. I de båda likalydande motionerna I: 182 och II: 270 återigen har påyrkats, att förevarande anslag uppföres med av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat belopp.

Utskottet finner för sin del uppenbart, att en forcering av fiskehamnsbyggandet ur flera synpunkter skulle vara motiverad. I sitt av 1950 års riksdag godkända utlåtande nr 6 (p. 34) har också utskottet understrukit angelägenheten av att det av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda principprogrammet för den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar förverkligas, så snart förhållandena medgiva. Vidare må erinras om att överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet i sin senaste berättelse starkt framhållit behovet av en anslagsförstärkning för berörda ändamål. Samtidigt nödgas emellertid utskottet konstatera, att någon egentlig utvidgning av här ifrågavarande arbeten icke torde vara möjlig i rådande ekonomiska läge. Enligt utskottets mening bör jämväl beaktas, att Kungl. Maj:ts icke ansett sig böra biträda 1950 års besparingsutrednings förslag om en begränsning i olika avseenden av statens andel i kostnaderna för fiskehamnsbyggandet. Av nu anförda skäl kan utskottet icke tillstyrka, att förevarande anslag anvisas med det av motionärerna ifrågasatta beloppet. Utskottet vill emellertid uttala den förväntan, att förutsättningarna för ett successivt avhjälpande av nuvarande eftersläpning i fiskehamnsbyggandet omsorgsfullt prövas. Om möjligt synes sålunda förslag om åtgärder av nu angiven innebörd böra framläggas redan till nästa års riksdag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 182 och II: 270, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

35:o Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 54 och 55), som innebär minskad medelsanvisning för nästa budgetår med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

36:o) Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder. Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 55 och 56) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en behållning av 868 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 500 000 kronor. Tillgängliga, ännu ej disponerade medel förutsättas bli helt ianspråkta under innevarande budgetår. Ansökningar om statsbidrag till ifrågavarande slag av anläggningar föreligga enligt styrelsen för närvarande i betydande omfattning.

Besparingsutredningen har föreslagit att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett allenast formellt belopp av 100 kronor med hänsyn till föreliggande behållning.

Departementschefen har hänvisat till nödvändigheten att i rådande ekonomiska läge begränsa investeringsutgifterna till de ur samhällelig synpunkt viktigaste behoven.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Hällgren* och *Karl Andersson* (I: 255) och den andra inom andra kammaren av herrar *Utbult* och *Johnsson* i *Kastanjegården* (II: 267), har hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1951/52 anvisas ett anslag av 300 000 kronor.

Beträffande skälen för detta yrkande hänvisar utskottet till motionen I: 255.

Utskottet. I enlighet med ett av 1950 års besparingsutredning framlagt förslag har departementschefen förordat, att bidragsanslaget till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för nästa budgetår anvisas med ett allenast formellt belopp av 100 kronor. I de båda likalydande motionerna I: 255 och II: 267 har emellertid ifrågasatts, huruvida därigenom någon reell besparing skulle uppstå. Då förevarande anslag utgör en form av kollektiv återbäring av de automobilskattemedel som erlagts av den mindre sjöfarten och motorbåtsägarna, bleve nämligen enligt motionärernas uppfattning enda följden av en sådan anslagsreducering, att automobilskattemedlen i denna del komme att användas för icke avsedda ändamål. I anslutning härtill ha motionärerna yrkat, att anslaget uppföres med 300 000 kronor.

Vid fjolårets riksdag väcktes i båda kamrarna motioner, i vilka liknande

synpunkter framfördes. Med anledning därav framhöll utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 6 (p. 36), att den av motionärerna aktualiserade principfrågan vore värd allt beaktande. Av anförda skäl ansåg sig dock utskottet icke kunna tillstyrka den av motionärerna föreslagna anslagsförstärkningen. Under rådande ekonomiska förhållanden torde alltså förutsättningar saknas för någon egentlig utvidgning av de arbeten, till vilkas kostnader bidrag skall lämnas från förevarande anslag. Med hänsyn till anslagets speciella karaktär och då enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse ännu icke disponerade medel väntas bliva helt tagna i anspråk under innevarande budgetår, synes dock någon förhöjning av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet vara motiverad. Såsom framgår av vad utskottet under punkten 9:o anført, bör dock enligt utskottets mening anslaget uppräknas till allenast 100 000 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär oförändrad medelsanvisning. Liksom föregående år förutsätter utskottet, att de synpunkter som lågo till grund för statsmakternas vid 1935 års riksdag fattade beslut i ämnet skola successivt kunna tillgodoses, i den mån arbetsmarknadsläget förbättras.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 255 och II: 267, till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

37:o) **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 56), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

38:o) **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 56—59) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 12,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg en behållning av 14,1 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om 17 000 000 kronor för nästa budgetår. Beträffande det närmare innehållet i styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 57 och 58).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit yttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning (s. 58).

Departementschefen har anfört följande.

»Väg- och vattenbyggnadstyrelsens anslagsberäkning innebär i korthet följande.

Den 1 juli 1950 förelägo av styrelsen meddelade tillstånd att påbörja arbete innan statsbidragsfrågan avgjorts för vatten- och avloppsanläggningar, representerande en sammanlagd kostnad av 32,9 miljoner kronor. För dessa anläggningar torde byggnadstillstånd numera i allmänhet också ha beviljats. Under vart och ett av budgetåren 1950/51 och 1951/52 beräknas byggnadstillstånd komma att meddelas för ytterligare bidragsanläggning om 20 miljoner kronor. Intill den 1 juli 1952 skulle alltså bidragsbeviljande kunna bli aktuellt för anläggningar om sammanlagt ca 72 miljoner kronor. Bidragsprocenten beräknas fortfarande till genomsnittligt 50 och bidragsbehovet skulle alltså uppgå till ca 36 miljoner kronor. Vid ingången av budgetåret 1950/51 förelägo odisponerade bidragsmedel om tillhoppa 12,2 miljoner kronor, därav 12 miljoner kronor i nya anslagsmedel. I enlighet härmed skulle för budgetåret 1951/52 egentligen behöva anvisas ett anslag av i runt tal (36—12) 24 miljoner kronor. Styrelsen anser emellertid, att anslaget bör begränsas till 17 miljoner kronor. Skälen härför äro dels att styrelsen med hänsyn till sina personalresurser icke tror sig kunna fördela ett större anslag och dels att systemet med förhandstillstånd till påbörjande enligt styrelsens mening fortfarande under en övergångstid bör kunna tillämpas.

1946 års vatten- och avloppssakkunniga komma enligt uppgift att inom kort avlämna sitt betänkande. Några på detta betänkande grundade förslag torde dock icke kunna framläggas till årets riksdag. Enligt vad jag erfarit komma de sakkunniga att föreslå väsentliga ändringar i grunderna för bidrag till vatten- och avloppsanläggningar. Under sådana förhållanden synes det påkallat att tills vidare iakttaga en viss försiktighet vid den fortsatta bidragsgivningen intill dess frågan om de nya bidragsgrunderna prövats av statsmakterna. Med hänsyn bl. a. härtill anser jag mig icke kunna tillstyrka den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna ökningen av bidragsanslaget utan förordar, att detsamma uppföres med oförändrat belopp av 12 000 000 kronor.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nyström* och *Hugo Sundberg* (I: 134) och den andra inom andra kammaren av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.* (II: 183), i vilka hemställts, att till förvarande ändamål måtte för budgetåret 1951/52 anvisas ett anslag av 17 000 000 kronor samt att 5 miljoner av dessa skola användas för att bidragsreglera redan utförda eller under utförande varande anläggningar och sålunda icke få användas för att sätta i gång nya anläggningsarbeten;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Holmberg* väckt motion (II: 266), vari hemställts, att ifrågavarande anslag måtte för budgetåret 1951/52 anvisas med 17 000 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 183 och II: 266.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår kan det faktiska behovet av statsbidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp under nästa budgetår uppskattas till ca 24 miljoner kronor. Med hänsyn bl. a. till förefintliga personalresurser har emellertid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett sig böra föreslå, att här ifrågavarande anslag begränsas till 17 miljoner kronor. Departementschefen har för sin del hemställt om oförändrad medelsanvisning av 12 miljoner kronor för nästa budgetår. Anledningen till att departementschefen icke kunnat biträda styrelsens anslagsäskande är bl. a., att 1946 års vatten- och avloppssakkunniga inom kort väntas framlägga förslag till väsentliga ändringar av de nuvarande bidragsgrunderna, varför i avvaktan på statsmakternas ställningstagande härtill en viss försiktighet vid den fortsatta bidragsgivningen synts påkallad.

I motionerna I: 134 och II: 183 samt II: 266 har å andra sidan yrkats, att anslaget borde anvisas med av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat belopp. Enligt den uppfattning som kommit till uttryck i de båda förstnämnda motionerna borde härav 5 miljoner kronor användas för att bidragsreglerade redan utförda eller under utförande varande anläggningar och sålunda icke få disponeras för att påbörja nya arbeten.

Att på förevarande område ett mycket omfattande men alltjämt eftersatt behov föreligger torde vara obestridligt. Oaktat bidragsanslaget till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp under senare år undergått en icke obetydlig höjning, kunna därför bärande skäl åberopas för en medelsanvisning i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar. I nuvarande ekonomiska läge har utskottet dock funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Såsom departementschefen framhållit synes en viss återhållsamhet härvidlag även vara motiverad med hänsyn till att frågan om en omläggning av själva bidragssystemet inom kort torde komma att aktualiseras.

Utskottet önskar emellertid samtidigt framhålla, att de synpunkter som utvecklats i framför allt motionerna I: 134 och II: 183 måste anses förtjänta av det största beaktande. Den eftersläpning som nu råder i fråga om bidragstildelningen innebär otvivelaktigt svåra ekonomiska påfrestningar på många kommuner och medför även en beklaglig ökning av såväl anläggningskostnader som konsumentavgifter. Enligt utskottets mening böra alla utvägar prövas för att snabbt komma till rätta med de av motionärerna påtalade missförhållandena. Utskottet förutsätter därför att denna fråga ägnas särskild uppmärksamhet i samband med det förslag som Kungl. Maj:t kan väntas framlägga för riksdagen på grundval av den förenämnda sakkunnigutredningen, så att i fortsättningen bättre överensstämmelse mellan tidpunkterna för meddelande av påbörjandetillstånd och bidragsbeslut ernås.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 134 och II: 183 samt II: 266, till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

39:o) **Statens bilinspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 60—62), som i fråga om medelsanvisningen innebär höjning med 59 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra 8 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	574 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	475 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	126 000

Summa kronor 1 176 000

c) till *Statens bilinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 176 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

40:o) **Statens bilinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 62), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

41:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 62 och 63), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

42:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 63 och 64) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

43:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 64 och 65), som i fråga om medelsanvisningen innebär minskning med 2 700 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens biltrafiknämnd uppföra ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	36 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	115 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 000
	Summa kronor 190 000

c) till *Statens biltrafiknämnd: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

44:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 65 och 66), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

45:o) **Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 66 och 67), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 125 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

46:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 68 och 69), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

47:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 70—73), som innebär minskad medelsanvisning för nästa budgetår med 45 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	457 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	908 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	163 900

Summa kronor 1 530 000

b) till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Avlöningar** för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 530 000 kronor.

48:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Undervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 73), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Undervisning** för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 7 900 kronor.

49:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 74) som innebär anslagshöjning med 54 000 kronor — vilket belopp dock täckes av på riksstatens inkomstsida redovisade ersättningar från hydrologiska byråns uppdragsgivare — hemställer utskottet,

att riksdagen må till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån** för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 271 000 kronor.

50:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: **Verksamheten i allmänhet: Observatörer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 74 och 75), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 7 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 465 400 kronor.

51:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 75), som innebär anslagsänkning för nästa budgetår med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 457 500 kronor.

52:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 75 och 76), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 39 800 kronor.

53:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 76 och 77), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 6 500 kronor, avseende posterna till sjukvård m. m. samt bränsle, lyse och vatten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 106 500 kronor.

54:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 77), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

55:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 55, s. 77—79) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlektjänsten för luftfarten uppföra en kontorsbiträdes-

tjänst i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 628 500 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 632 500 kronor.

Institutet har hemställt att anslaget för nästa budgetår anvisas med 75 200 kronor högre belopp. Institutet har bl. a. räknat med indragning av flygväderlekstjänsten vid Sundsvall/Härnösands flygplats, medförande en besparing av ca 16 000 kronor.

Departementschefen har ansett att väderlekstjänsten vid Sundsvall/Härnösands flygplats bör bibehållas [se punkten 78:o) nedan]. Icke-ordinarie-posten skulle uppräknas med dels 6 900 kronor för anställande av ytterligare en meteorologassistent och dels 5 600 kronor för löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt gällande reglerad befordringsgång. Å andra sidan borde posten minskas med bl. a. 16 100 kronor enligt grunderna för den allmänna nedskärningen av statsmyndigheternas avlöningsanslag.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten uppföra en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 100	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	529 900	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	65 000	600 000
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>		28 500
	<u>Summa kronor</u>	<u>628 500</u>

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 628 500 kronor.

56:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 79 och 80), vilket innebär anslagshöjning med 12 000 kronor

för nästa budgetår, huvudsakligen beroende av uppkommen merkostnad vid inköp från Förenata staterna av radiosondballonger, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 405 500 kronor.

57:o) **Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.** Enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 80), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

58:o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.** Enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 80), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

Byggnadsväsendet.

59:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 59, s. 81—83) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för styrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1 581 000 kronor.

Av de båda kommittéer, som inom kommunikationsdepartementet tillsatts för att utreda bland annat frågan om byggnadsstyrelsens och länsarkitektorganisationens framtida arbetsuppgifter och organisation, har 1947 års kommitté för stadsplaneväsendets omorganisation i slutet av december 1950 avgivit sitt betänkande, medan 1947 års byggnadsstyrelseutredning ännu icke avslutat sitt arbete. Några på dessa utredningar grundade förslag anses icke kunna föreläggas 1951 års riksdag.

Kungl. Maj:ts förslag innebär följande.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skola byggnadsstyrelsens anslagsposter till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med sammanlagt 42 400 kronor. Å andra sidan erfordras, på grund av löneklassförändringar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång, en ökning av dessa poster med 14 400 kronor.

För beredande av ordinarie tjänst enligt grunderna för den reglerade befordringsgången åt två e. o. kontorsbiträden, som nu avlönas av byggnadsmedel, bör i styrelsens personalförteckning antalet kontorsbiträdes-tjänster i Ca 8 ökas med två. I samband därmed bör den i delstaten för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet ingående ordinarieposten uppräknas med 11 000 kronor.

I enlighet med de riktlinjer, som framlagts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor angående personalorganisationen och löneställningen vid vissa maskinanläggningar inom allmänna civiltjänstverksamheten, böra i fråga om byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal följande tjänsteförändringar genomföras, nämligen uppflyttning av 1 maskinist från Ca 14 till Ca 15, 1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 till maskinist i Ca 15, 3 värmeledningsskötare, tillika reparatörer, av 1:a klass i Ca 12 till maskinister i Ca 13, 1 eldare i Ce 10 till reparatör i Ce 11 och 5 eldare från Ce 9 till Ce 10. Därjämte bör i avvaktan på vissa rationaliserings-åtgärder dels en eldare i Ce 9 beredas anställning såsom extra eldare i Cg 10, dels till personalförteckningen fogas den anmärkningen att vid uppkommande vakans å en maskinistbefattning av 1:a klass i Ca 14 frågan om tjänstens återbesättande skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Dessa förändringar kräva beträffande delstaten för byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal ökning av ordinarieposten med 1 900 kronor och av icke-ordinarieposten med 2 100 kronor.

De här förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposterna till rörligt tillägg med tillhoppa 3 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen dels uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 och under rubriken Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal 2 maskinisttjänster i Ca 15 och 3 maskinisttjänster i Ca 13, dels under rubriken Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal avföra 1 maskinist-tjänst av 1:a klass i Ca 14 och 4 tjänster såsom värmelednings-skötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	751 200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	437 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	140 800

Säger kronor 1 330 300

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	114 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 500
	<hr/>
Säger kronor	127 500

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	39 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	56 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 500
	<hr/>
Säger kronor	107 200
	<hr/>
Summa kronor	1 565 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kronor.

60:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 84), vilket för nästa budgetår innebär anslagshöjning med 22 000 kronor — avseende delposten Övriga expenser under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 171 100 kronor.

61:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 84 och 85), som i fråga om medelsanvisningen innebär minskning med 20 100 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 6 kontorsbiträdes-tjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	474 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	932 800
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	616 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 600
	<hr/>
Summa kronor	2 192 000

c) till *Länsarkitektorganisationen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 192 000 kronor.

62:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 85 och 86) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

63:o) **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 86 och 87) föreslagit riksdagen att till Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor.

Den statliga bidragsverksamheten i fråga om bebyggelseplaneringen omfattar byggnadsplan, generalplan på landet och regionplan (SFS nr 411/1948).

Byggnadsstyrelsen har hemställt att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Beträffande det för budgetåret 1949/50 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner meddelar styrelsen, att detta anslag dittills icke till någon del tagits i anspråk. De disponibla medlen, 450 000 kronor, beräknas vara tillräckliga för att tillgodose behovet intill utgången av nästa budgetår.

1950 års besparingsutredning har ifrågasatt, huruvida icke den med förenämnda båda anslag avsedda bidragsgivningen kan och bör avvecklas.

Departementschefen har anfört följande.

»Anslaget till Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. har tillkommit som en konsekvens av bestämmelserna i 111 § byggnadslagen, i vilka förutsatts att sådant bidrag skall kunna utgå. Huruvida den obetydliga belastningen av anslaget är ett uttryck för att intresset för dessa bidrag skulle vara ringa, såsom besparingsutredningen ansett, eller beror på andra omständigheter har jag ännu icke haft tillfälle att närmare undersöka. Äro orsakerna att hänföra till bristande intresse så torde detta dock knappast gälla statsbidragen utan fastmera den planläggningsverksamhet, som bidragen äro avsedda befrämja. Med anledning av besparingsutredningens förslag om avveckling av denna bidragsgivning vill jag framhålla, att jag i propositionen 1948: 227 såsom motiv för bidragen till byggnadsplaner anfört, att plankostnaderna för kommuner med mindre ekonomisk bärkraft kunde bli i viss mån betungande. Jag uttalade emellertid samtidigt, att den nya kommunindelningsreformen torde komma att stärka landskommunernas ekonomiska bärkraft och att en omprövning av bidragssystemet borde ske så snart verkningarna av nämnda reform kunde överblickas. I avbidan härpå anser jag mig icke för närvarande böra ifrågasätta några ändringar på förevarande område. Däremot vill jag föreslå, att bidragsanslaget med hänsyn till belastningen minskas till 50 000 kronor.

Vad angår anslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner får jag till en början erinra om att Kungl. Maj:t sedan 1948 i sju fall förordnat om upprättande av regionplan samt i ett fall beviljat bidrag med 85 000 kronor till kostnaderna för sådan planläggning. Hittills vuxna erfarenheter synas giva vid handen att statsbidrag till region-

planering åtminstone i vissa fall kan vara påkallat för att planläggningsarbetet skall få en sådan omfattning och inriktning att det blir till avsedd nytta för de statliga myndigheternas verksamhet. Frågan om avveckling av bidragsgivningen i denna del bör därför tills vidare anstå. Besparingssynpunkterna böra i stället tillgodoses genom en restriktiv prövning av bidragsansökningarna.

Bidrag till upprättande eller ändring av generalplan utgår endast till landskommuner. Från bidrag skola i allmänhet undantagas sådana generalplaner, vilka icke äro avsedda att fastställas av Kungl. Maj:t eller äro av enkel beskaffenhet och liten omfattning. Någon framställning om fastställelse av generalplan har hittills icke inkommit till Kungl. Maj:t. Besparingsutredningens förslag om avveckling av denna bidragsform synes böra upptagas till övervägande i samband med den förut nämnda omprövningen av bidragssystemet i fråga om byggnadsplaner.

Anslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner torde för nästa budgetår böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Om anvisande av detta belopp gör jag hemställa under nästföljande punkt.»

Utskottet. Mot vad departementschefen anfört och förordat rörande den statliga bidragsverksamheten i fråga om bebyggelseplaneringen har utskottet intet att erinra. Under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

64:o) **Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 87 och 88) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

65:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 88) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Tekniska institut.

66:o) **Statens väginstitut.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 89—92), som innebär minskad medelsanvisning för nästa budgetår med 12 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	129 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	193 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 400
	<hr/>
	Säger kronor 356 000

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	270 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	32 500
	<hr/>
	Säger kronor 302 500
	Säger för avlöningar kronor 658 500

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	106 500
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
	Säger för omkostnader kronor 206 500
	Summa kronor 865 000

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	433 000
	<hr/>
	Säger kronor 435 000
	Nettoutgift kronor 430 000

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

67:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 92 och 93), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 2 200 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	51 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 100
4. Avlöningar till biträdande personal för konsultations- uppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	170 000
	Summa kronor 437 800

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 437 800 kronor.

68:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 93) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 244 700 kronor.

Statens elektriska inspektion m. m.

69:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 94), som innebär minskad medelsanvisning med 1 600 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	127 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	32 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 300
	Summa kronor 178 700

b) till *Statens elektriska inspektion*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 178 700 kronor.

70:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 70 och 71, s. 94 och 95), som innebära oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa följande förslagsanslag, nämligen

a) till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* 19 300 kronor,

b) till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* 2 000 kronor.

Djurgårdsnämnden.

71:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 96 och 97), som innebär anslagsminskning med 1 500 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	74 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 600
	<hr/>
	Summa kronor 97 300

b) till *Djurgårdsnämnden: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 97 300 kronor.

72:o) **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 97) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

Diverse.

73:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 74 och 75, s. 98) hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom förslagsanslag för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* 421 000 kronor,

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 341 000 kronor.

74:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 98), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

75:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 77, s. 99 och 100) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 21 600 000 kronor. Den postverket för samma budgetår tillkommande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser beräknas emellertid nu av generalpoststyrelsen till 25 230 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 24 630 000 kronor.

Departementschefen har ansett anslaget böra ökas med ytterligare 1 000 000 kronor med hänsyn till ett i annat sammanhang framlagt förslag om höjning av vissa postavgifter.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 000 kronor.

76:o) **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 100), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

77:o) **Understöd åt skärgårdsrederier.** Kungl. Maj:t har (punkt 79, s. 101 och 102) föreslagit riksdagen att till Understöd åt skärgårdsrederier för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 500 000 kronor.

Under innevarande seglationsperiod förete skärgårdsrederiernas driftsunderskott en ännu ogynnsammare utveckling än tidigare. Detta sammanhänger främst därmed att intäkterna av sommartrafiken 1950 minskat i sådan utsträckning, att något överskott av denna trafik för att täcka underskottet på vintertrafiken visat sig icke vara att påräkna. Enligt rederiernas nu framlagda beräkningar skulle subventionsbehovet för seglationsperioden 1950/51 uppgå till ca 370 000 kronor för vardera av Marstrands- och Waxholmsbolagen.

Marstrandsbolagets fartyg har per den 1 januari 1951 försålts till ett konsortium, som avser att bedriva båttrafik i Bohusläns skärgård i samma utsträckning som det gamla bolaget. Intressenterna i det nya företaget ha förklarat sig ämna genom inköp av nya snabbgående passagerarbåtar samt genom ombyggnad och motorisering av vissa av de övertagna ångfartygen söka göra

trafiken lönsam. Under en övergångsperiod fram till den tidpunkt, då moderniseringen av tonnaget kan beräknas inverka på trafikresultatet, skulle företaget emellertid behöva understöd av statsmedel, nämligen för tiden intill den 1 april 1951 i samma omfattning som beräknats för det gamla rederiet samt för tiden 1 april 1951—31 mars 1952 med ett på förhand fixerat belopp av 275 000 kronor.

För Waxholmsbolagets del föreligga ännu icke några omständigheter, som tyda på att statsunderstödet skulle kunna nedbringas eller helt indragas. Med hänsyn bl. a. till inträdda eller väntade ökning av kolpriser och löner anser Kungl. Maj:t anledning föreligga att vid anslagsberäkningen för nästa budgetår preliminärt utgå från ett åtminstone oförändrat subventionsbelopp för detta bolag.

Den överslagskalkyl av subventionsutgifterna för innevarande och nästa budgetår, som gjorts i propositionen, ger till resultat en sammanlagd utgiftssumma av 1 427 000 kronor. Efter avdrag av det för budgetåret 1950/51 anvisade anslagsbeloppet av 500 000 kronor skulle alltså återstå ett medelsbehov av i runt tal 900 000 kronor. Ehuru denna beräkning är i hög grad osäker och kan komma att revideras i den ena eller andra riktningen vid prövningen av subventionsansökningarna, har Kungl. Maj:t likväl, i avsaknad av säkrare bedömningsgrunder, ansett att anslaget för budgetåret 1951/52 bör uppföras med detta belopp.

Utskottet, som förutsätter att de ifrågakvarande subventionsbeloppen användas på ett med hänsyn till skärgårdsbefolkningens intressen ändamålsenligt sätt, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

78:o) **Understöd åt inrikes lufttrafik.** Kungl. Maj:t har (punkt 80, s. 102—109) föreslagit riksdagen att till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 370 000 kronor.

Efter därom i propositionen 1950:175 framlagt förslag anvisade 1950 års riksdag på riksstaten för budgetåret 1950/51 ett anslag av 360 000 kronor till understöd åt inrikes lufttrafik under kalenderåret 1950. Detta subventionsbelopp är beräknat enbart för trafiken på linjen Stockholm—(Norrköping)—Visby. Ehuru några anslagsmedel — i motsats till vad som var fallet för år 1949 — alltså ej anvisades för linjerna Stockholm—Malmö och Stockholm—Sundsvall/Härnösand—Luleå, medgav emellertid riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t, att kvarstående belopp av det å riksstaten för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget fick användas för subventionering av trafiken under 1950 på sistnämnda båda linjer.

I propositionen 1950:175 uttalades bl. a. att flyglinjerna från Stockholm till Göteborg och Malmö voro av den karaktär, att flygtrafikens fortsatta bedrivande borde bedömas uteslutande från kommersiella synpunkter och

att någon subventionering av denna trafik ej borde förekomma. Vidare framhölls att det förhållandevis ringa utnyttjandet av Luleålinjen och de höga subventionskostnaderna för densamma samt den i jämförelse med övriga inrikeslinjer ogynnsammare utvecklingen av dessa faktorer utgjorde starka skäl för att nedlägga denna linje.

Med anledning av riksdagsbeslutet i subventionsfrågan beslöt aktiebolaget Aerotransport (ABA) i mars 1950, att trafiken på Norrlands- och Malmölinjerna skulle upprätthållas under 1950 endast så länge täckning för de rörliga kostnaderna kunde erhållas, vilket beräknades kunna ske fram till den 1 oktober 1950, varefter trafiken på linjerna skulle nedläggas.

I skrivelse den 22 september 1950 har *Aktiebolaget Aerotransport* anhållit, att frågan om subventionering av inrikestrafiken måtte omprövas samt att anslag till understöd åt inrikes lufttrafik på linjerna Stockholm resp. Norrköping—Visby, Stockholm—Luleå, Stockholm—Sundsvall/Härnösand och Stockholm—Malmö måtte anvisas med 870 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951 och med 700 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952.¹

Enligt av bolaget gjorda beräkningar skulle underskottet för inrikestrafik enbart på Visbylinjen i samma utsträckning som under 1950 uppgå till högst 360 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951. Bolaget framhåller emellertid, att det efter 1950 års riksdagsbeslut i subventionsfrågan och bolagets beslut med anledning därav att nedlägga trafiken på Malmö- och Norrlandslinjerna synes ha inträtt väsentligt ändrade förutsättningar, då det gäller bedömandet av dessa linjers existensberättigande. Den av bolaget från den 15 maj 1950 genomförda tidtabellsomläggningen, innebärande separata linjer på Luleå och Sundsvall/Härnösand, har medfört ökat antal passagerare samt ökade frakt- och postmängder särskilt på Luleålinjen. De åtgärder, som vidtagits av de i Sydsverige och Norrland bildade intresseföreningarna för trafikflygets bevarande, torde också redan nu i viss mån ha bidragit till det bättre resultatet och kan väntas än mer i fortsättningen komma att verka till förmån för en gynnsam utveckling.

Med anledning av de nya förhållanden som sålunda inträtt i fråga om inrikestrafiken har bolaget uppgjort en plan för sådan trafiks bedrivande på Visby, Malmö och Norrland under perioderna $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951 och $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952. Det tilltänkta trafikprogrammet har följande utseende.

Linje	Tidsperiod	Antal dubbelturer
Stockholm—Malmö	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Stockholm—Luleå	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Stockholm—Sundsvall	$\frac{16}{4}$ — $\frac{30}{9}$	1 daglig
Stockholm—Visby	$\frac{1}{10}$ — $\frac{14}{4}$	1 varje vardag, 1 daglig
Stockholm—Visby	$\frac{15}{4}$ — $\frac{9}{6}$	1 varje vardag, 2 dagliga
Stockholm—Visby	$\frac{10}{8}$ — $\frac{19}{8}$	3 dagliga
Stockholm—Visby	$\frac{20}{3}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag, 2 dagliga
Visby—Norrköping	$\frac{1}{10}$ — $\frac{12}{5}$	3 per vecka
Visby—Norrköping	$\frac{12}{5}$ — $\frac{30}{9}$	1 daglig

¹ Den angivna periodberäkningen sammanhänger med en numera genomförd omläggning av bolagets räkenskapsår.

Bolaget har också uppgjort en resultatberäkning för ett inrikes program omfattande samtliga ifrågakommande linjer. Det totala underskottet, exklusive andel i bolagets administrations- och försäljningskostnader, beräknas i sådant fall, på sätt framgår av följande uppställning, komma att uppgå till högst 861 000 kronor.

	Stockholm— Luleå	Stockholm— Sundsvall	Stockholm— Norrköping— Visby	Stockholm— Malmö	Totalt
Intäkter	980 000	211 000	1 308 000	804 000	3 303 000
Till linjerna hänförliga kostnader	1 295 000	407 000	1 533 000	929 000	4 164 000
Intäkter / till linjerna hänförliga kostnader	/ 315 000	/ 196 000	/ 225 000	/ 125 000	/ 861 000

Yttranden över ABA:s framställning ha avgivits av *luftfartsstyrelsen* och *statskontoret*, varjämte 1950 års *besparingsutredning* uttalat sig i ämnet (s. 105—107).

Departementschefen har anfört följande.

»Subventioneringen av den inrikes lufttrafiken är f. n. i princip begränsad till Visbylinjen. Beslut härom har fattats efter det att statsmakterna haft tillfälle att taga ställning till vissa av ABA framlagda förslag om subventionering av ett större trafikprogram omfattande förutom Visbylinjen även Luleålinjen eller alternativt Luleå- och Malmölinjerna. Subventionsbehovet för det sistnämnda alternativet beräknades av ABA till ca 1,5 miljon kronor för år 1950. Vid anmälan av denna fråga i propositionen 1950:175 framhöll jag, att understöd av en sådan storleksordning borde övervägas endast under förutsättning att ett fortsatt bedrivande av inrikestrafiken i den avsedda omfattningen kunde förväntas snabbt medföra en kraftig sänkning av subventionerna. Vid förhandlingar mellan bolaget och kommunikationsdepartementet, varvid bolaget tillfrågats om subventionsbehovet för hela trafikprogrammet kunde nedbringas till högst 1 miljon kronor 1951 och högst 0,5 miljon kronor 1952, hade bolaget förklarat sig berett att gå ned till 1 miljon kronor för 1951 men hade ej kunnat lämna några utfästelser för tiden därefter. Jag ansåg under sådana förhållanden försiktigheten bjuda, att man i stället sökte successivt bygga upp inrikestrafiken genom att till en början understödda Visbylinjen och först sedan denna börjat visa ekonomisk bärkraft upptaga frågan om Norrlandslinjens återupptagande till förnyad prövning.

Jag framhöll emellertid samtidigt, att det vid de förutnämnda förhandlingarna mellan bolaget och departementet från bolagets sida anförts, att man icke finge helt utesluta möjligheten, att bolagets bedömning av framtidsutsikterna för inrikestrafiken kunde förändras. Bolaget ansåge det vara tänkbart, att bolaget i sin subventionsansökan för 1951 års trafik kunde anmäla sådan omvärdering av subventionsbehovet för inrikestrafiken, att den ifrågasatta sänkningen av subventionerna bleve möjlig att genomföra. Jag

förklarade mig för egen del beredd att framdeles pröva de förslag i sådan riktning som eventuellt komme att framläggas av bolaget.

I den nu föreliggande framställningen har ABA framlagt en ny beräkning av underskottet på inrikestrafiken för den närmaste tiden. Denna beräkning innebär i vad avser trafik enbart på Visbylinjen ett oförändrat subventionsbehov av 360 000 kronor. Beträffande det större trafikprogrammet, omfattande såväl Visbylinjen som Norrlands- och Malmölinjerna, har däremot skett en omvärdering i gynnsam riktning. Medan bolaget för detta program tidigare förklarat sig berett att godtaga ett subventionsbelopp av 1 miljon kronor för 1951 men icke velat göra någon utfästelse för 1952, har bolaget nu minskat sitt anspråk till 870 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951 samt angivit subventionsbehovet för tiden $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952 till 700 000 kronor. Efter förhandlingar mellan bolaget och kommunikationsdepartementet har bolaget sedermera förklarat sig kunna godtaga en minskning av sistnämnda belopp till 500 000 kronor. Skillnaden mellan detta och det av bolaget begärda beloppet har ansetts kunna täckas därigenom att ABA söker ytterligare rationalisera driften och att de lokala intressena ställa erforderliga garantier för att inrikesflyget blir utnyttjat i större utsträckning. Därmed har bolagets subventionsanspråk för det större trafikprogrammet nedbringats till den nivå, som enligt de i propositionen 1950: 175 angivna riktlinjerna ansetts utgöra förutsättningen för subventionering av detta program. Bolaget har med hänsyn härtill ansett sig böra i avvaktan på statsmakternas förnyade ställningstagande i frågan tills vidare fortsätta att trafikera Norrlands- och Malmölinjerna.

Malmölinjen förklarades i förenämnda proposition vara av sådan karaktär att flygtrafikens fortsatta bedrivande borde bedömas uteslutande ur kommersiella synpunkter och att från statens sida anledning ej föreläge att påkalla att ABA där upprätthölle särskild inrikestrafik. Anledningen till att Malmölinjen ändock inbegripits i ABA:s nu föreliggande subventionsansökan är följande. Uteslutes nämnda linje ur det av bolaget framlagda trafikprogrammet, beräknas underskottet för perioden $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951 stiga från 870 000 till 920 000 kronor. Detta innebär att Malmölinjen skulle ge ett intäktsstillskott, som med ca 50 000 kronor överstiger de direkta merkostnaderna för linjens trafikering i anslutning till de övriga linjerna. Den närmare förklaringen härtill är bl. a. den, att trafiken på Malmö kan bedrivas utan någon ökning av antalet flygplan och av vissa till flygplanen hänförliga kostnader, som ingå i totalalkylen. Jag anser mig under sådana förhållanden ej ha något att erinra mot att Malmölinjen, intill dess den kommer att ingå såsom en del i en internationell linje, upprätthålles som en inrikeslinje i anslutning till övriga sådana linjer, under förutsättning att statsverket icke därigenom åsamkas några merkostnader.

Besparingsutredningen har riktat uppmärksamheten på subventioneringen av Visbylinjen. Utredningen framhåller bl. a., att denna linje i hög grad utnyttjas för turist- och rekreationsresor och att en sådan trafik ej borde påkalla understöd från statens sida. Enligt utredningens mening bör veder-

börande trafikföretag självt svara för eventuellt uppkommande underskott på Visbylinjen till dess att den blir självbärande. Med anledning härav vill jag påpeka, att trafiken under turistsäsongen är självbärande. Under den övriga delen av året uppkommer emellertid så stora förluster att linjen för närvarande ej kan betraktas som affärsmässigt motiverad. Det torde vara för tidigt att redan nu uttala sig om linjen i framtiden kommer att bli självbärande. Med hänsyn härtill anser jag, att Visbylinjen alltjämt bör ifrågakomma till understöd.

Med anledning av vad utredningen anfört kan det emellertid ifrågasättas om icke en taxehöjning bör genomföras i syfte att förbättra resultatet av trafiken. Enligt vad jag inhämtat följer bolaget utvecklingen i taxehänseende såväl å denna som övriga linjer och är berett att vidtaga de åtgärder som ur ekonomisk synpunkt kunna visa sig påkallade.

Vid övervägande av de sålunda föreliggande omständigheterna i subventionsfrågan har jag funnit avgörande skäl tala för att medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande av inrikes lufttrafik under en begränsad tid med högst de belopp som förut angivits. Jag förutsätter härvid, att subventionsbehovet efter utgången av perioden $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952 skall kunna nedbringas väsentligt under det för nämnda period beräknade beloppet av 500 000 kronor. Denna fråga torde få upptagas till närmare behandling i samband med budgetarbetet för 1952/53. Skulle det visa sig att det ökade intresse för användning av inrikeslinjerna, som ådagalagts från allmänhetens sida under det sistförflutna året, endast varit av övergående natur, böra emellertid åtgärder vidtagas för att så fort som möjligt avveckla subventioneringen. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t den 22 december 1950 förordnat särskild person att såsom granskningsman fortlöpande följa utvecklingen av subventionsbehovet.

Jag tillstyrker alltså, att för det nu beräknade understödsbehovet, som omfattar en tidsperiod av två år, anvisas ett anslag av (870 000 + 500 000) 1 370 000 kronor. Med hänsyn bl. a. till att subventionsperioden endast delvis sammanfaller med budgetåret bör anslaget få karaktären av reservationsanslag.»

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Karl Andersson* och *Gustaf Karlsson* (I: 180) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Göteborg och *Mårtensson* i Uddevalla (II: 259), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att till understöd åt inrikes lufttrafik för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kronor för flyglinjen Stockholm—Visby.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 259.

Utskottet. Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1950: 175 framlagda förslag anvisade 1950 års riksdag till understöd åt inrikes lufttrafik för budgetåret 1950/51 ett anslag av 360 000 kronor, avsett för subventionering under år 1950 av linjen Stockholm—Visby. Samtidigt medgav emellertid riksdagen att det belopp, som kunde komma att kvarstå outnyttjat av då löpande bud-

getårs motsvarande anslag, finge övergångsvis tagas i anspråk för subventionering av övriga inrikeslinjer, vilka därigenom förutsattes kunna upprätthållas till omkring den 1 oktober 1950.

Med anledning därav beslöt AB Aerotransport, att trafiken på norrlands- och malmölinjerna skulle nedläggas i och med sommarperiodens utgång. Med hänsyn till den förbättring av trafikförhållandena som inträffade under året har dock detta beslut ännu icke fullföljts. Härtill har jämväl bidragit, att bolaget ansett sig böra avvakta resultatet av statsmakternas ställningstagande till bolagets med skrivelse den 22 september 1950 gjorda framställning, vari anhållits att subventionsfrågan måtte omprövas samt att anslag till understöd åt samtliga inrikeslinjer måtte anvisas med 870 000 kronor för räkenskapsåret den 1 oktober 1950—den 30 september 1951 och med 700 000 kronor för därpå följande räkenskapsår. Bolaget har sedermera förklarat sig kunna godtaga en minskning av sistnämnda belopp till 500 000 kronor.

Enligt departementschefens mening skulle härmed bolagets subventionsanspråk för det större trafikprogrammet, omfattande såväl visbylinjen som norrlands- och malmölinjerna, ha nedbringats till den nivå som jämlikt de i förenämnda proposition angivna riktlinjerna ansetts utgöra förutsättningen för subventionering av detta program. Departementschefen har därför funnit avgörande skäl tala för att medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande av inrikes lufttrafik under en begränsad tid med högst de belopp som förut angivits. Därvid har förutsatts, att subventionsbehovet efter utgången av perioden den 1 oktober 1951 — den 30 september 1952 skall kunna nedbringas väsentligt under det för nämnda period beräknade beloppet av 500 000 kronor.

Gentemot departementschefens ståndpunkt har i de båda likalydande motionerna I: 180 och II: 259 gjorts gällande, att anledning icke syntes föreligga att frångå 1950 års riksdags beslut att subventioneringen av den inrikes lufttrafiken borde avse allenast visbylinjen. Motionärerna ha därför yrkat att förevarande anslag anvisas med oförändrat belopp av 360 000 kronor.

Den uppfattning som kommit till uttryck i förenämnda motioner synes utskottet vara väl motiverad. Utskottet kan sålunda icke finna att några nya omständigheter tillkommit, som kunde föranleda en principiellt annan ståndpunkt i subventionsfrågan än den 1950 års riksdag intagit. Snarare torde skälen mot ett utvidgande av det statliga understödet till att omfatta samtliga inrikes flyglinjer ha blivit allt starkare. Härutinnan må särskilt erinras om den försämring av det statsfinansiella läget som inträtt. Under hänvisning härtill har statskontoret, som dock icke velat motsätta sig fortsatt subventionering av visbylinjen, understrukit nödvändigheten av skärpt restriktivitet i fråga om nya statsutgifter, medan 1950 års besparingsutredning ansett sig böra föreslå, att förevarande anslag över huvud taget icke uppföres på riksstaten för nästa budgetår. För statens järnvägars vidkommande ha de försämrade ekonomiska förhållandena medfört att en rad tåglägenheter måst indragas, vilket för den resande allmänheten onekligen betydligt åtskilliga nack-

delar. Att under sådana omständigheter med skattemedel subventionera den relativt begränsade trafiken på flyglinjer, vilkas upprätthållande innebär en direkt konkurrens med statsbaneföretaget, kan enligt utskottets mening icke vara rimligt.

Beaktas bör även att fjolårets beslut i denna fråga ingalunda, såsom då från skilda håll befarades, lett till något nedläggande av norrlands- och malmölinjerna. Från bolagsledningens sida har vitsordats, att detta beslut tvärtom stimulerat såväl bolagsledningen själv som övriga intresserade parter till vidtagandet av olika åtgärder för att söka bredda trafikunderlaget, vilket också i icke ringa mån lyckats. Såsom en följd härav har det ekonomiska utfallet av trafiken väsentligen förbättrats. Enligt utskottets mening finnes grundad anledning till antagandet, att ett konsekvent fasthållande vid den ståndpunkt som statsmakterna intogo föregående år kommer att framtvinga en ytterligare intensifiering av strävandena att göra dessa linjer ekonomiskt bärkraftiga, varigenom subventionsbehovet efter hand helt bortfaller. Utskottet vill i detta sammanhang slutligen framhålla, att kommunikationsproblemen i Danmark och Norge, där den inrikes lufttrafiken upprätthålles genom statlig subventionering, äro väsentligen annorlunda än i Sverige, varför en jämförelse med dessa länders förhållanden icke kan vara sakligt befogad.

Av nu anförda skäl anser sig utskottet böra tillstyrka motionärernas förslag, att förevarande anslag för nästa budgetår begränsas till ett belopp av 360 000 kronor, att användas för subventionering av flyglinjen Stockholm—Visby, beträffande vilken speciella omständigheter föreligga. Utskottet anser vidare, att det sålunda tillstyrkta subventionsbeloppet bör avse allenast ett trafikår, varför anslaget bör uppföras i riksstaten utan särskild beteckning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I:180 och II:259, till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 360 000 kronor.

79:o) Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 109 och 110), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

80:o) Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 110), som innebär minskad medelsanvisning för nästa budgetår med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

81:o) **Planering av allmänna arbeten. Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 83 och 84, s. 110) hemställer utskottet, att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

- a) till *Planering av allmänna arbeten* 100 kronor,
- b) till *Extra utgifter* 50 000 kronor.

82:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 110 och 111) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 kronor.

83:o) **Viss beredskapsutrustning åt Aktiebolaget Radiotjänst.** Beträffande Kungl. Maj:ts förevarande förslag (punkt 86, s. 111) har riksdagen redan fattat beslut (skrivelse nr 37), varom utskottet velat här erinra.

Stockholm den 17 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Gränebo, Iwar Anderson, Mannerskantz, Leander, Heiding, Gillström, Eric Ericson, Sundelin, Näsström, Rosenberg, Hesselbom, Lundgren och Söderquist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmborg i Skövde, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Ståhl, Bergstrand, Åkerström, Petterson i Degerfors, Thapper, fröken Elmén, herrar Andersson i Munkaljungby, Birke och fru Ericsson i Luleå;

dock att herr Nihlfors deltagit i stället för herr Ståhl vid behandlingen av punkterna 55:o) och 78:o)—83:o).

Reservationer.

1) vid *punkten 33:o*) (Statliga farledsarbeten) av herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Sundelin, Malmborg* i Skövde, *Ståhl, Bergstrand* och fröken *Elmén*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 131 och II: 178 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 30, som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag», bort ha följande lydelse:

»Såsom i motionerna framhållits har den förberörda utredningen igångsatts efter ett initiativ från riksdagens sida. Med godkännande av vad utskottet i sitt utlåtande nr 6 (p. 33) anfört har också 1950 års riksdag förutsatt, att det åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnade utredningsuppdraget fullföljdes i snabbast möjliga takt och att arbetet därmed bedreves på sådant sätt, att statsmakterna i förekommande fall kunde successivt taga ställning till olika aktuella delföretag utan att behöva avvakta utredningsresultatet i dess helhet. Utskottet finner det därför naturligt, om riksdagen — då nu ett sådant del-förslag föreligger i färdigprojekterat skick — konsekvent fullföljer sitt år 1949 tagna initiativ. För ett positivt ställningstagande till motionärernas yrkande tala enligt utskottets mening jämväl starka sakliga skäl. Såsom i motionerna närmare utvecklats, skulle sålunda ett utförande av de nu aktuella arbetena bli till stort gagn för kusttrafiken i berörda trakter, vilken i hög grad besväras av bristen på en skyddad inomskärsled. Enligt vad utskottet under hand erfarit måste den planerade farleden även tillmätas väsentlig betydelse ur beredskapssynpunkt. Ett förverkligande av ifrågavarande projekt torde därför få betraktas som ett värdefullt komplement till de åtgärder som avses skola komma till stånd genom anlitande av det i propositionen nr 121 öskade bidragsanslaget till vissa handelshamnar.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 131 och II: 178, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.»

2) vid *punkten 34:o*) (Byggande av fiskehamnar) av herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Sundelin, Söderquist, Malmborg* i Skövde, *Andersson* i Malmö, *Ståhl, Bergstrand* och fröken *Elmén*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka, att förevarande anslag förstärkes med 500 000 kronor, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 32, som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »års riksdag», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet vill inledningsvis erinra om att det av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda principprogrammet för den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar hittills endast i begränsad omfattning kunnat genomföras. Delvis sammanhänger detta med att för ändamålet anvisats mindre än en fjärdedel av det anslagsbelopp som av utredningen förutsattes för budgetåren 1948/51. Till

följd härav har, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen starkt understrukit i sin petitaskrivelse, en betydande eftersläpning uppstått i fiskehamnsbyggandet. På sistone har läget i så måtto ytterligare försämrats som de av fiskehamnsutredningen föreslagna åtgärderna numera i skilda avseenden måste anses vara otillräckliga för att bereda fiskarebefolkningen fullgoda hamnar. I fortsättningen torde även få räknas med en icke oväsentlig stegring av kostnaderna för här ifrågakarande arbeten. Såvitt kan bedömas förslå ej heller hittills anvisade medel för att fullfölja redan pågående arbeten och långt mindre för att påbörja nya sådana av större omfattning. Den stagnation i fiskehamnsbyggandet som sålunda inträtt har också föranlett överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet att i sin senaste berättelse göra det uttalandet, att en ökning under kommande budgetår av förevarande anslag vore nödvändig, om det skulle bli möjligt att utan eftersättande av en rättvis fördelning mellan angelägna hamnförbättringar i olika landsdelar kunna på en gång rationellt bedriva redan påbörjade sådana arbeten och samtidigt utnyttja den för muddringsarbeten tillgängliga utrustningen. Det må vidare framhållas att riksdagen vid upprepade tillfällen, senast föregående år, understrukit önskvärdheten av att fiskehamnsbyggandet bedrivs i snabbare takt.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter finner utskottet starka skäl tala för bifall till det i förenämnda motioner framställda yrkandet. I rådande ekonomiska läge anser dock utskottet, att den ifrågasatta anslagsförstärkningen bör begränsas till 500 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställda bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 182 och II: 270, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.»

3) vid *punkten 55:o*) (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten) av herr *Karl Andersson*.

4) vid *punkten 78:o*) (Understöd åt inrikes lufttrafik)

a) av herrar *Gränebo, Heiding, Gillström, Eric Ericson, Sundelin, Näsström, Söderquist, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg* i Skövde, *Andersson* i Malmö, *Bergstrand*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och att därför

dels den del i utskottets yttrande på s. 56 och 57, som börjar med »Den uppfattning» och slutar med »särskild beteckning», bort ha följande lydelse:

»I sitt utlåtande nr 143 till 1950 års riksdag underströk utskottet bl. a. önskvärdheten av att till närmare prövning upptoges frågan, huruvida förutsättningar icke kunde anses föreligga att få till stånd ett system med successiv reducering av de statliga subventionerna till den inrikes lufttrafiken under viss tidsperiod. Det är därför med tillfredsställelse utskottet nu kan konstatera, att det efter förhandlingar mellan Kungl. Maj:t och ledningen för AB Aero-

transport visat sig möjligt att nå fram till ett sådant system. Av den lämnade redogörelsen framgår vidare, att det för nästa budgetår äskade anslaget avser att tillgodose subventionsbehovet under två hela trafikår. Utskottet finner denna anordning ändamålsenlig. Såsom jämväl i nyssnämnda utlåtande framhölls, måste det nämligen anses vara nödvändigt att till grund för verksamheten, därest denna skall kunna planläggas och bedrivas på mest rationella sätt, läggas ett program som omspannar en icke alltför kort tidrymd.

I bolagsledningens förberörda framställning till Kungl. Maj:t har skett en omvärdering i gynnsam riktning av de ekonomiska utsikterna för inrikestrafiken under den närmaste tiden. Enligt vad utskottet under hand erfarit har den faktiska utvecklingen icke endast bekräftat de gjorda antagandena utan rent av inneburit ett något bättre trafikutfall än vad man på hösten 1950 vågade hoppas på. Den verkliga förlusten på samtliga linjer under tiden den 1 oktober 1950—den 31 mars 1951 understiger sålunda med närmare 56 000 kronor den i subventionsansökan beräknade. Såvitt utskottet kan bedöma finnes anledning befara, att resultatet av det intresserade arbete som från olika håll nedlagts för att söka göra inrikeslinjerna ekonomiskt mera bärkraftiga går till spillo, om subventionsbeloppet i enlighet med motionärernas yrkande nedsättes till 360 000 kronor. Det förslag som nu framlagts av Kungl. Maj:t synes däremot vara ägnat att effektivt avhjälpa de aktuella uppbyggnadsvårigheterna, så att inrikestrafiken på längre sikt kan bli självbärande. Att begränsa den statliga subventioneringen till visbylinjen torde även vara mindre lämpligt med hänsyn till att vissa fasta kostnader skulle icke oväsentligt stiga, om enbart denna linje trafikerades. Då de skandinaviska flygbolagen numera ingå som delar i ett gemensamt konsortium och såväl Danmark som Norge med statsmedel understödja sina inrikeslinjer, finner utskottet det jämväl vara naturligt, att vårt eget land ekonomiskt bidrager till upprätthållandet av den inhemska lufttrafiken i full omfattning.

Av nu anförda skäl anser sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.»
dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 180 och II: 259, till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 370 000 kronor.»

b) av herr *Lundgren*.